

VĚSTNÍK

 ASOCIACE MUZEÍ A GALERIÍ ČESKÉ REPUBLIKY

číslo 1

ročník 09

Republika

Techmania science centre

Muzejní toulky po východní Francii

www.cz-museums.cz

Nabídka publikací

vydaných Asociací muzeí a galerií ČR

Věstník Asociace muzeí a galerií České republiky – Předplatné Věstníku AMG na rok je 250,- Kč, jedno číslo 40,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

Výroční zprávy Národní soutěže Gloria musaealis 2003, 2004, 2005, 2006, 2007 – Cena 70,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

Výroční zpráva Asociace muzeí a galerií České republiky 2003, 2004, 2005, 2006, 2007 – Cena 20,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

Jiří Žalman a kolektiv: Příručka muzejníková II. – Cena 90,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

Muzea pro všechny. Příručka k fyzické a smyslové dostupnosti muzeí. – Zdarma.

Sborník materiálů ze VII. sněmu Asociace muzeí a galerií – ČR Cena 30,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

Dagmar Fialová: Profesionální a etické standardy a výkonnostní ukazatele muzejní práce – Cena 70,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

Muzejní obzory 4-5/1998 – Tomáš Fassati: Skupinové a individuální aktivity učí návštěvníka muzea interpretaci umění – Cena 48,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

Muzejní obzory 1/1999 – Technické muzejnictví v České republice na prahu 21. století – Cena 23,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

Muzejní obzory 4/1999 – Praktické zkušenosti s managementem sbírek v Nizozemí – Cena 10,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

Muzejní obzory 1/2000 – Sborník z konference Písemné památky v muzeích, spolupráce muzeí a archivů – Cena 15,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

Muzejní obzory 2/2000 – Materiály z VI. sněmu Asociace muzeí a galerií ČR v Jihlavě – Cena 20,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

Alena Skwarlová: Bibliografie muzeologické literatury 1992–94 – Cena tištěného výtisku (bibliografie 1992 – 94): 48,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

Legislativa českého muzejnictví a evropská integrace – Cena 20,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

František Šebek a kol.: Regionální muzea v době reformy veřejné správy – Cena 52,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

Asociace českých a moravskoslezských muzeí a galerií. Deset let činnosti. – Cena 77,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

Sleva 50% – výprodej skladu AMG:

Adresář muzeí a galerií České republiky pro období 2007-2008 – Cena dříve 100,- Kč, nyní 50,- Kč. Pro členy AMG zdarma.

K objednávce bude připočteno **poštovné + balné 55,- Kč**. Pro členy AMG zasílání publikací zdarma.

Závaznou objednávku, kterou najdete na našich stránkách, zašlete na adresu:

Asociace muzeí a galerií ČR, Jindřišská 901/5, 110 00 Praha 1
tel.: +420 224 210 037, fax: +420 224 210 047
e-mail: amg@cz-museums.cz, vestnik@cz-museums.cz
<http://cz-museums.cz>

úvodník

A po osmičkách přišly devítky

Každý muzejní pracovník si jistě oddechne, když se blíží konec roku končící osmičkou. Je to rok, kdy se odehrálo nejvíce významných událostí v českých a československých dějinách a téměř vždy je nutné některá výročí alespoň formálně připomenout. Než si stačí oddechnout, přijde rok 2009 a s ním kupodivu další výročí spjatá s významnými událostmi 20. století. Rok začíná připomínkou smrti Jana Palacha v roce 1969 a tzv. Palachovým týdnem v roce 1989. Pokračuje zánikem Česko-Slovenska a vznikem Protektorátu Čechy a Morava v roce 1939, slavným vítězstvím československých hokejistů nad Sověty na MS v hokeji ve Stockholmu v roce 1969 a končí událostmi roku 1989. Výzva Několik vět, svíčková manifestace v Bratislavě, oslavy 28. října nebo svatořečení Anežky České jsou jen některé události, které se výraznou měrou zapsaly do historie. Nejvíce pozornosti ovšem přitahuje pád komunistického režimu, jenž výrazným způsobem poznamenal životy všech obyvatel Československa a velmi výrazným způsobem zasáhl do jejich životů. Padl komunistický režim, lidé po dlouhé době získali možnost svobodně, bez jakýchkoliv omezení se rozhodnout o svém osudu a svobodně si zvolit své politické zástupce. Padla cenzura, obyvatelé mohli svobodně vycestovat, dostali se ke zboží a informacím, o kterých se jim předtím ani nezdálo. Vedle svobody přinesla doba i hromadu problémů, které doutnaly pod povrchem. Patřila mezi ně neřešená česko-slovenská otázka, která vedla až k rozpadu Československa v roce 1993. Ekonomické problémy se ukázaly v plné síle a s nimi přišla i nezaměstnanost. Sametová revoluce také obnažila politické praktiky a ukázala, že v politice jde o veřejné blaho často až na posledním místě.

Postupně přichází doba, kdy se muzejní pracovníci musí s rokem 1989 vypořádat. V letošním roce jistě vznikne nejeden výstava zachycující sametovou revoluci. Při její přípravě mají jednu velkou výhodu. Většina muzejníků toto období prožila a má k němu určitý vztah. V hektické době sametové revoluce probíhal sběr materiálu, a proto se v muzeích nachází velké množství sbírkových předmětů ilustrujících sametovou revoluci. Navíc v období výročí vždy stoupá zájem veřejnosti o konkrétní událost a návštěvníci muzeí jsou ochotni darovat velké množství materiálů ze svých pozůstatků. Pozitivum je i v tom, že od roku 1989 uplynulo „pouhých“ dvacet let a obyvatelé mají mnoho materiálů doma.

Pokusme se je oslovit a obohatit tak naše sbírky. Zdokumentujeme svůj region a snažme se vytvořit konkrétní obraz průběhu událostí na Hodonínsku, Plzeňsku, Semilsku apod. Využijme toho, že ještě žijí osoby, které hrály aktivní roli v období sametové revoluce. Možná se nám společně podaří dát dohromady mozaiku událostí roku 1989 v co nejširší podobě. Udělejme to dnes, protože za dvacet či třicet let už možná nebude co sbírat a naši pokračovatelé se nás budou ptát, co jsme před těmi třiceti lety vlastně dělali... Že podobná aktivita má smysl, ukázala výzva oddělení novodobých českých dějin Národního muzea k roku 1968. Na jejím základě se pracovníkům oddělení podařilo získat téměř tři tisíce fotografií z celého Československa a několik stovek zajímavých sbírkových předmětů.

Všem kolegům při dokumentaci roku 1989 držím palce a pevně věřím, že na některém ze zasedání komise historiků, respektive komise moravských regionálních historiků při Asociaci muzeí a galerií České republiky si vyměníme zkušenosti a vzájemně se budeme inspirovat v naší další činnosti;

Marek Junek

obsah

Zprávy, aktuality, informace	<i>str. 7</i>
Secke, komise, kolegia	<i>str. 10</i>
Z konferencí, seminářů	<i>str. 11</i>
Personálie	<i>str. 15</i>
Koho to napadlo	<i>str. 16</i>
Rozhovor	<i>str. 17</i>
Recenze	<i>str. 19</i>
Muzejní toulky	<i>str. 20</i>
Nové expozice	<i>str. 22</i>
Pozvánky na konference	<i>str. 26</i>
Publikace	<i>str. 27</i>
Pozvánky na výstavy	<i>str. 28</i>
Volná místa	<i>str. 34</i>
Metodická centra	<i>str. 34</i>
Mediální akce roku 2009	<i>str. 35</i>
Konkurz	<i>str. 36</i>
Kalendářium kulturních událostí naleznete uprostřed Věstníku na str. I – VI	

Zápis se zasedání Senátu AMG dne 10. prosince 2008 v Národním muzeu

Přítomní: 26 z 55 s hlasem rozhodovacím, 5 z 21 s hlasem poradním

Dne 10. prosince 2008 se v zasedacím sále Národního muzea uskutečnilo již čtvrté zasedání Senátu AMG v roce 2008. Na úvod jednání se bohužel nedostavil potřebný počet senátorů s hlasem rozhodovacím, tudíž bylo vyhlášeno o půl hodiny později dle Stanov a Jednacího řádu AMG mimořádné zasedání. Podotýkám, že to bylo již druhé mimořádné zasedání v roce 2008 a i na předešlých jednáních jsme se potýkali s účastí senátorů vždy „na hraně“ počtu, potřebného pro řádné zasedání Senátu AMG. Vzhledem k aktuálním závažným tématům, které se v roce 2008 dotkly a i v roce 2009 budou dotýkat našeho oboru – především novela zákona o účetnictví a změny z ní pro muzea a galerie vyplývající, a které je nutno v Senátu AMG projednat a získat pro ně tolik potřebnou podporu stran odborné veřejnosti, je pro exekutivu AMG nízká účast překvapivá. Apelujeme tímto na členy Senátu AMG, aby se našich jednání, pokud jim to jejich nabitý program dovolí, zúčastňovali.

V úvodu zasedání byla zvolena návrhová a mandátová komise ve složení – mandátová: PhDr. Luděk Beneš, Anna Komárková, DiS., Ing. Vlastimil Vykydal a návrhová: Ing. Milena Burdychová, PhDr. Ivan Plánka, Ing. Ivo Štěpánek. Jednání řídila předsedkyně AMG PhDr. Eva Dittertová. O činnosti exekutivy AMG od minulého zasedání senátu v září 2008 informoval II. místopředseda AMG Ing. Vlastimil Vykydal. Seznámil přítomné s hlavními body práce exekutivy a sekretariátu AMG v tomto období: Národní soutěž muzeí Gloria musaealis a změny Soutěžního a Jednacího řádu; Národní zahájení a V. ročník Festivalu muzejních nocí v roce 2009; mediální kampaň Muzea a 20. století v roce 2009; muzejní legislativa; muzejní statistika a společné jednání s NIPOS; příprava kolokvia „Muzeum a vzdělávací systém v ČR“ v Brně a mezinárodní muzeologické konference „Muzeum a změna III.“ atd. Exekutiva AMG se sešla celkem dvakrát: 5. listopadu a 1. prosince 2008.

Aktuální informace z muzejní statistiky přednesl členům Senátu AMG předseda pracovní skupiny pro statistiku PhDr. František Šebek. V rámci jednání exekutivy dne 5. listopadu 2008 jsme se společně setkali se zástupci NIPOS, na kterém bylo projednáno několik námětů pro další spolupráci v roce 2009. Dotazníkové šetření MK – NIPOS V-Kult 14-01 – většinou připomínek k výkazu byla akceptována a měla by se již

objevit v aktualizovaném dotazníku pro rok 2009 – dotazník je připravován s předstihem dvou let, takže za rok 2008 budou muzea vyplňovat dotazník ještě v původní verzi. Některé položky akceptovány nebyly vzhledem k propojení s jiným dotazníkem či požadavky ze strany MK ČR, UNESCO a EGMUS (evropská statistika muzeí). Bude ale možné výkaz znovu připomínkovat v příštích letech na základě dalšího jednání – další připomínky je možné předložit do května 2009, přičemž změny se promítnout až v dotazníku za rok 2010. Jedná se zejména o vykazování výstav, kde zatím nedošlo mezi odbornou veřejností k jednoznačnému konsensu. Exekutiva proto bude iniciovat další jednání v rámci AMG, v krajských sekcích atd. NIPOS také požádal exekutivu AMG, aby apelovala prostřednictvím senátu na muzea a galerie k dávání souhlasu se zveřejňováním dat z výkazu a informovala o možnosti elektronického sběru dat. Zástupci NIPOS projeví zájem o pomoc ze strany AMG s interpretováním získávaných dat – exekutiva by měla do konce ledna 2009 vytipovat zástupce AMG, který by se danou problematikou zabýval a vytvořil zadání, jaké množství dat publikovat, komparaci jakých dat sledovat atd. Více statistických údajů by pak NIPOS publikoval každoročně ve své ročence. Data by pak měla mnohem větší vypovídací hodnotu pro obor muzejnictví; dalo by se sledovat i více informací za určité období atp. Dr. Šebek dále upozornil, že bude nutné doplnit pracovní skupinu pro statistiku, jejímiž členy jsou: PhDr. František Šebek, Mgr. Dagmar Fialová, PhDr. Ivo Frolec a Anna Komárková, DiS. NIPOS dále navrhl jako možné společné téma problematiku digitalizace: např. kolik je prezentováno digitalizovaných sbírek na internetu – v evropských zemích toto sledování již probíhá. Zástupci NIPOS projeví zájem také o spolupráci na připravovaném pasportu muzeí. NIPOS by dotazníky z muzeí sám zpracovával a poskytl software, který využívá pro podobné statistické šetření obor knihovnictví. Software získaná data porovnává – tzv. Benchmarking (porovnávání výkonu). Podobný pasport existuje i v jiných evropských zemích a je navázán na standardy muzejní práce (standardy výkonu a kvality). V ČR bude nutno za obor muzejnictví toto dořešit – v některých evropských zemích je to zakotveno přímo v legislativě, někde naopak zastřešováno profesními organizacemi jako je AMG. Exekutiva bude v roce 2009 iniciovat na toto téma diskusi a v říjnu 2009 by se pak na jednání Sněmu měla tato problematika promítnout i do Usnesení sněmu na příští volební období 2009–2012. AMG by stanovila výkonové indikátory za obor muzejnictví, zpracování a software by zajistil NIPOS. Systém by umožňoval muzeím vzájemné porovnávání a spolupráci na zlepšování standardů muzejní práce. Další schůzka zástupců exekutivy AMG a NIPOS by pak měla proběhnout v květnu 2009.

V dalším bodu jednání senátu informoval plk. Mgr. Aleš Knížek přítomné o aktuálním dění vzhledem k vývoji oborové legislativy, a to zejména o krocích AMG k novele zákona o účetnictví, která vejde v platnost k 1.1.2009 (odklad pro oceňování sbírek pro muzea 3 roky, tj. od 1.1.2012). Sekretariát AMG zaslal dopis shrnující připomínky k novele zákona o účetnictví a k návrhu novely vyhlášky č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu – na OMG MK ČR a MF ČR s důraznou žádostí o informování odborné veřejnosti o dalších krocích v legislativní činnosti, dotýkající se zákona o účetnictví – hlavně stran přípravy prováděcí vyhlášky k zákonu, která bude řešit inventarizaci sbírkových předmětů a která by měla respektovat zákon č. 122/2000 Sb. Dále byl tímto dopisem požádán ředitel OMG Mgr. Wiesner o společné jednání se zástupci exekutivy, které se uskuteční 17. prosince 2008. Připomínky byly v kopii zaslány Asociaci krajů ČR, Svazu měst a obcí a Unii zaměstnavatelských svazů. Sekretariát AMG oslovil Generální ředitelství muzeí ve Francii s dotazem, jakým způsobem je oceňování sbírek řešeno zde; stejně tak byli osloveni kolegové z Polska, Slovenska, Německa a Velké Británie. V lednu 2009 by pak měla exekutiva iniciovat jednání v krajích – dopisem byl požádán o společné jednání předseda Asociace krajů ČR a hejtman Jihomoravského kraje Mgr. Michal Hašek. AMG bude iniciovat návrh změny novely zákona v Parlamentu ČR, vracející stav před přijetím stávající novely zákona o účetnictví. Nakonec plk. Knížek apeloval na muzea a galerie, aby podpořila iniciativu AMG i v krajích a regionech napříč Českou republikou např. zasláním dopisu konkrétnímu zřizovateli s dotazem, jakým způsobem budou vytvořeny podmínky k dodržování ustanovení zákona s vyčíslením nákladů spojených s oceňováním sbírek. Členům Senátu AMG bude zaslán komentář k zákonu o účetnictví, zpracovaný sekretariátem AMG jako podklad pro další jednání.

V bodu jednání k muzejní legislativě dále vystoupil s informacemi a vysvětlením novinek k novele vyhlášky č. 23/2008, o technických podmínkách požární ochrany staveb, Ing. Jirásek z firmy Cultureplus s.r.o. a doporučil AMG vznést na ministerstvo vnitra a kultury dotaz s žádostí o řádné vyložení ne zcela jasných pojmů a jejich dopadů, vyplývajících z této normy pro muzea a galerie. V oblasti legislativy byly zaslány ještě v souhrnné formě připomínky AMG k novele archivního zákona na OMG MK ČR a Archivní správu MV ČR.

V dalším bodu programu apelovala Anna Komárková, DiS. na předsedy odborných komisí a členy AMG, aby předložili

své projekty s žádostí o finanční příspěvek z rozpočtu AMG na rok 2009, nejpozději však do 12. prosince 2008; členové Senátu AMG byli také vyzváni k zaslání návrhů do plánu činnosti AMG na rok 2009.

Zprávu o VII. ročníku Národní soutěže muzeí Gloria musaealis 2008 a změnách pro nový ročník 2009 přednesl PhDr. Luděk Beneš. Společné jednání zástupců AMG s ředitelem OMG Mgr. Wiesnerem k navrhovaným změnám Soutěžního a Jednacího řádu se uskuteční 17. prosince 2008. Moderátorem vyhlášení sedmého ročníku soutěže, které proběhne 14. května 2009, bude Aleš Cibulka.

Se zprávou o stavu příprav mezinárodní muzeologické konference „Muzeum a změna III.“ vystoupila Anna Komárková, DiS. Dne 5. listopadu 2008 se uskutečnila třetí schůzka přípravného výboru konference, na kterém byli vytipováni další možní přednášející v ČR i v zahraničí. Konference se stala akcí zařazenou do oficiálního programu českého předsednictví; bylo jí propůjčeno oficiální logo Českého předsednictví Evropské unie 2009. Muzeím a dalším subjektům bude zaslána nabídka prodloužení druhého cirkuláře do 15. ledna 2009; snížený účastnický poplatek budou moci využít i organizace z ČR, které nejsou členy AMG. Byly vytvořeny nové stránky konference v české a anglické mutaci, na kterých je možné se přihlásit i prostřednictvím elektronického formuláře. Odkaz na stránky konference je umístěn na titulní stránce webové prezentace AMG. S rozšířením webových prezentací AMG souvisí i nově zřízená elektronická konference AMG, která umožní uživatelům, muzeím a galeriím i ostatním zájemcům, zasílání aktuálních informací, přihlášek na konference a semináře atd. a dalších informací z činnosti AMG a z oboru muzejnictví v rámci internetového rozhraní. Informace z činnosti AMG tak bude moci získat každý, kdo se k elektronické konferenci prostřednictvím své e-mailové adresy přihlásí. Ubytování pro účastníky konference zajišťuje v několika cenových variantách agentura JSC Travel, s.r.o. – účastníci si ubytování budou zajišťovat sami na základě samostatného formuláře. O převzetí záštity nad konferencí byl požádán ministr kultury ČR Mgr. Václav Jehlička. Anna Komárková, DiS. vyzvala přítomné k aktivní participaci na konferenci i formou příspěvků s prezentací aktuálních projektů v muzeích a galeriích v ČR.

V bodu Stav a změny členské základny schválil senát přijetí k řádnému členství v AMG organizace Kultura města Mladá Boleslav, a.s. Přihláška Muzea čokolády Praha – CHO-CO-STORY byla odložena na další zasedání Senátu AMG. Anna Komárková na závěr tohoto bodu jednání předložila senátorům žádost Pražského domu fotografie o pozastavení členství v AMG do doby, než se vyřeší finanční situace této organizace a zahájení provozu. Stanovy AMG pozastavení členství neznají, tudíž bylo členství této organizace

v AMG ukončeno, mj. také z důvodu dlouhodobého neplacení členských příspěvků.

V bodu Různé informovala Anna Komárková, DiS. o vyhlášení mediální kampaně 2009 Muzea a 20. století s tématem „1989: 20. výročí Sametové revoluce“. Formuláře pro přihlášení do kampaně budou muzeím zaslány poštou spolu s přihláškami do Festivalu muzejních nocí 2009 (15. května – 20. června 2009). Zároveň s přihláškami do obou kampaní AMG budou muzeím zaslány formuláře Kalendária výstav a akcí 2009 pro publikování ve Věstníku AMG a na internetových stránkách v sekci Dění v oboru.

Dále Anna Komárková, DiS. informovala o znovuzavření smlouvy Academic Select EDU s firmou Computer Help, opravňující muzea a galerie v ČR prostřednictvím AMG nakupovat zvýhodněné licence MS Office za výrazně nižší ceny. Senát AMG byl také informován o uzavření smlouvy s Národní knihovnou ČR, o poskytování elektronických online zdrojů. NK ČR projevila prostřednictvím svého oddělení archivace webu zájem o internetové stránky AMG jako o kvalitní informační zdroj, který by měl být uchováván do budoucna a stát se součástí českého kulturního dědictví.

Smlouva umožní zpřístupňování stránek z archivu NK ČR prostřednictvím internetu; obsah webu AMG bude několikrát ročně archivován a zůstane uchován i pokud by byla v budoucnu činnost stránek ukončena. Záznam o stránkách se stane součástí katalogu Národní knihovny a bude zařazen do České národní bibliografie.

Anna Komárková, DiS. na závěr jednání informovala o uzavření smlouvy o spolupráci při prezentaci muzeí s Klubem českých turistů. V letos vydávané publikaci „Atlas turistických zajímavostí, muzeí a skanzenů 2009“ budou prezentovány základní informace o všech členských institucích AMG. Ing. Ivo Štěpánek pak oznámil senátorům ustavení pracovní skupiny Textil v rámci Komise konzervátorů-restaurátorů.

Na závěr programu následovala tvorba usnesení, které bylo všemi přítomnými přijato. S přáním krásného prožití nadcházejících vánočních svátků a všeho dobrého v novém roce 2009 jsme se rozloučili a putovali do svých domovů a kanceláří.

Anna Komárková

Usnesení Senátu AMG dne 10. prosince 2008

Senát schvaluje:

1. mandátovou komisi ve složení: Anna Komárková, Luděk Beneš, Vlastimil Vykydal
2. návrhovou komisi ve složení: Milena Burdychová, Ivo Štěpánek, Ivan Plánka
3. přijetí za člena AMG – Kultura města Mladá Boleslav a.s.

Senát bere na vědomí:

1. zprávu o činnostech exekutivy od minulého zasedání senátu AMG
2. zprávu o stavu muzejní statistiky
3. informaci o vývoji legislativy
4. zprávu o přípravě plánu činnosti a rozpočtu AMG na rok 2009
5. zprávu o stavu VII. ročníku soutěže Gloria musaealis
6. zprávu o přípravě mezinárodní konference Muzeum a změna III.
7. informaci o mediální kampani v r. 2009 věnované 20. výročí Sametové revoluce
8. informaci o smlouvě s firmou COMPUTER HELP s.r.o.
9. informaci o smlouvě s Národní knihovnou ČR ohledně archivace web. stránek AMG
10. informaci komise restaurátorů a konzervátorů AMG o ustavení prac. skupiny pro textil

Senát ukládá:

1. exekutivě AMG požádat MK ČR o výklad k vyhlášce č. 23/2008

zprávy, aktuality, informace

Vyhledávací server Google přidělil prezentacím AMG hodnocení 7/10

Hodnocení prezentací AMG na webové adrese <http://www.cz-museums.cz> vyhledávačem Google v hodnotě 7/10 je velmi vysoké uvážíme-li, že česká verze vyhledávače Google přiřazuje tuto hodnotu sama sobě a stejnou hodnotu má přiřazenu např. webová prezentace Senátu ČR.

Ohodnocení stránky parametrem PageRank je dáno pozicí hodnoty stránky na deseti stupňové, zřejmě ne lineární stupnici a udává se např. jako hodnota 6/10, 7/10, 8/10 atd. Čím vyšší je pozice stránky na stupnici, tím větší je její význam ve webovém prostoru.

Hodnocení prezentací AMG v silné konkurenci ostatních webových stránek je velmi vysoké a bylo velmi zajímavé sledovat postupný vývoj hodnocení Googlu od počáteční hodnoty 4/10 a konfrontovat jej s analýzou návštěvnosti stránek.

Systém prezentací AMG je nyní napojen na vlastní analýzu návštěvnosti webových stránek čerpající data přímo z logů na webovém serveru. A čísla jsou to opravdu zajímavá.

Zjistíme, že za necelý měsíc leden 2009 (1.–22.ledna 2009) navštívilo prezentace AMG celkem 5.033 unikátních návštěvníků, celkový počet návštěv byl 8.911. Při těchto návštěvách bylo zhlédnuto na 41.948 stránek.

Zajímavě je také hitparáda nejnavštěvovanějších stránek, která má z prvních 22 dnů v lednu tento výsledek:

1. Prezentace AMG
2. Adresář muzeí a galerií
3. Dění v oboru (včetně stránky o volných místech)
4. Přístup přes kanál RSS do AMG
5. Přístup přes kanál RSS do Dění v oboru
6. Festival muzejních nocí
7. Gloria musaealis
8. Adresář muzeí a galerií – území Praha

A na závěr opět zajímavé umístění jednotlivých operačních systémů, ze kterých návštěvníci na prezentaci přicházejí:

1. Windows
2. Linux
3. Macintosh
4. Symbian (mobilní telefony)

Z analýz návštěvnosti stránek AMG lze vyčíst mnohé další zajímavé údaje. Jsou velmi užitečným zdrojem informací sloužící pro rozvoj prezentací a pro posílení obsahu tam, kde je o ze strany návštěvníků největší a hlavně „měřitelný“ zájem. I v tomto případě platí staré známé pořekadlo „Měřit, znamená vědět“.

Evžen Vaněk

EVANEK Web Design Studio

Pomůže nová legislativa požární ochraně muzeí?

Je to téměř rok, co byla ve Sbírce zákonů pod číslem 23 publikována Vyhláška o technických podmínkách požární ochrany staveb (dále Vyhláška). Vyhláška si dává za cíl stanovit technické podmínky požární ochrany a požární bezpečnosti staveb, které byly dosud stanoveny pouze částečně, a to v několika právních předpisech, zejména z oblasti stavebního práva. Vyhláška přináší některé nové prvky do běžné požární ochrany a její nově nastavené ochranné mechanismy nepochybně přispívají ke zvýšení požární bezpečnosti staveb při jejich navrhování, provádění a užívání. Její uplatnění v muzejních institucích bude jistě předmětem diskuse s odpovědnými orgány Hasičského záchranného sboru a se zřizovateli. Proto považuji za vhodné krátce uvést, co Vyhláška v praxi znamená, a také upozornit na některá úskalí jejího výkladu.

Vyhláška v mnohém kodifikuje postupy, které jsou v systému ochrany movitého kulturního dědictví dlouhodobě uplatňovány. Od začátku 90. let se požární ochrana v muzeích a veřejně přístupných památkových objektech významně zlepšila, a to zejména z důvodu rekonstrukcí objektů a jejich sítí, dále dynamického vývoje detekčních a monitorovacích i automatických hasebních systémů, jejich vyšší spolehlivosti a také přísnějším dodržováním základních pravidel požární ochrany pracovníky i návštěvníky muzeí. I přesto však stále zaznamenáváme požáry významných památkových objektů a registrujeme nenávratné ztráty požárem způsobené (v posledních letech zejména hrad Pernštejn, depozitáře v Mikulčicích nebo Průmyslový palác na pražském výstavišti). Zvyšování úrovně požární bezpečnosti je neustálý proces a systémy požární detekce a automatického hašení v něm hrají velmi důležitou roli. Instalace těchto systémů a jejich provozování ovšem s sebou přinesly i nemalé finanční nároky na rozpočty sbírkových institucí

a samozřejmě i určitá (většinou ale akceptovatelná) provozní omezení. Významnou podporu ochrany movitého kulturního dědictví prostřednictvím zabezpečení proti krádežím a požáru poskytuje i stát prostřednictvím Ministerstva kultury ČR. Finanční dotace na instalace elektrické požární signalizace a dalších monitorovacích a řídicích systémů (jejichž instalaci Vyhláška v různých typech budov předepisuje) je předmětem programu Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví, který je v gesci Odboru ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií MK ČR. Tohoto programu hojně využívají muzea a galerie bez ohledu na zřizovatele i právní formu instituce. Ochrana sbírek je také jednou z povinností vlastníka sbírky muzejní povahy, kterou řeší zákon 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, prováděcí vyhláška č. 275/2000 Sb. a samozřejmě i zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

Co nového přináší Vyhláška pro muzea a muzejní instituce? Jaké systémové změny je čekají v oblasti požární ochrany? Jaké budou finanční nároky na splnění podmínek Vyhlášky?

Specifika památkových objektů a movitého kulturního dědictví jsou ve Vyhlášce předmětem paragrafu 26, kde je uvedeno:

Stavba památkově chráněná musí být vybavena

a) elektrickou požární signalizací nebo hlásičem požáru použitým v elektrické zabezpečovací signalizaci,

b) stabilním hasicím zařízením v

1. jedinečných prostorech staveb nebo prostorech s jedinečnými sbírkami historických předmětů,

2. jedinečných dřevěných stavbách včetně jejich vnější ochrany.

(2) Při změně stavby památkově chráněné se postupuje podle české technické normy uvedené v příloze č. 1 části 14.

Další paragraf 27 Vyhlášky uvádí:

(1) Část stavby, v níž jsou umístěny movité kulturní památky, musí být vybavena

a) elektrickou požární signalizací nebo hlásičem požáru použitým v elektrické zabezpečovací signalizaci,

b) stabilním hasicím zařízením, jde-li o jedinečnou sbírku historických předmětů.

(2) Požadavky podle odstavce 1 neplatí pro stavbu, v níž byly movité kulturní památky umístěny přede dnem účinnosti této vyhlášky.

Paragraf 32 pak doplňuje přechodná ustanovení:

(1) U stavby, jejíž užívání bylo započato přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky, musí být podmínky požární

ochrany pro užívání staveb podle § 30 splněny do šesti měsíců ode dne nabytí účinnosti.

(2) U stavby, která byla prohlášena za stavbu památkově chráněnou přede dnem i po nabytí účinnosti této vyhlášky, musí být požadavky podle § 26 odst. 1 naplněny při změně této stavby prováděné podle § 26 odst. 2 v části touto změnou dotčené.

Významným pozitivem Vyhlášky je, že umožňuje zařazení požárního hlásiče do elektrické zabezpečovací signalizace. Takové řešení je vhodným řešením pro menší prostory a najde uplatnění např. při ochraně malých církevních staveb i malých muzeí. Významný je i efekt ekonomický – není třeba budovat samostatně dva monitorovací systémy (elektrickou požární a elektrickou zabezpečovací signalizaci) a tím se ušetří dost peněz.

Dalším pozitivem je, že nové depozitární budovy postavené po 1. srpnu 2008 bude třeba vybavit stabilním hasicím zařízením, pokud v nich budou uloženy movité kulturní památky. Významnou změnou je i zákonná povinnost vybavit památkově chráněné budovy požární signalizací, resp. stabilním hasicím zařízením. Z § 26 totiž vyplývá, že pokud stavba muzea je památkově chráněna (což je téměř pravidlem), tak její prostory, kde jsou uloženy nebo vystaveny sbírkové předměty, které tvoří „jedinečnou sbírku historických předmětů“, což dle dikce zákona č. 122/2000 Sb. sbírky muzejní povahy jsou, musí být chráněny i stabilním hasicím zařízením. Totéž se týká jedinečných dřevěných staveb vč. jejich vnější ochrany (např. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm).

Zde je však první úskalí výkladu Vyhlášky. Režim povinnosti instalace systému požární detekce i stabilního hasicího zařízení je v následujícím § 27 uvolněn pro stavby, kde byly movité kulturní památky (terminus technicus zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči) uloženy před dnem účinnosti Vyhlášky (1.7.2008). Tato terminologická nepřesnost do zákonného předpisu vnáší zmatek a nejednoznačný výklad může přinést nejistotu správců a vlastníků sbírek muzejní povahy. Sbírkové muzejní povahy nepochybně jsou „jedinečnou sbírkou historických předmětů“ ale paragraf se vztahuje k movitým kulturním památkám. Znamená to, že na sbírkové předměty se paragraf 27 Vyhlášky nevztahuje? Vyhláška zakládá povinnost montáže stabilního hasicího zařízení do prostor, kde „jsou umístěny movité kulturní památky“. Jak ale postupovat, pokud jsou součástí sbírky muzejní povahy i movité kulturní památky, zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek (což je poměrně častý jev)? Platí pro prostory jejich uložení také výjimka z povinnosti vybavení stabilním hasicím zařízením, uvedená v části 2 § 27 Vyhlášky i v případě, že se nacházejí ve stavbě pa-

mátkově chráněné? A jak postupovat, pokud v prostorách „umístění“ sbírky muzejní povahy se v době před nabytím účinnosti Vyhlášky nacházely movité kulturní památky? Je nutné budovat stabilní hasící zařízení v depozitárních prostorech vybudovaných po 1.8.2008 i v případě, že součástí sbírky zde uložené nebudou movité kulturní památky? Tyto otázky by měly být jednoznačně vyjasněny, mimo jiné už proto, že financování montáží stabilních hasících zařízení je většinou mimo možnosti běžného provozního rozpočtu muzejních institucí. A nutně to vede k další otázce, kde se najdou finanční zdroje pro montáž těchto zařízení. Podle velmi hrubého odhadu se může v celostátním rozsahu pro muzea jednat o částku kolem jedné miliardy korun. Při současném plnění programu ISO (kolem 50 mil. Kč ročně), je celostátní systémová podpora z tohoto programu nemožná. Možným zdrojem financování by ale mohl být např. Integrovaný operační program programovacího období 2007–2013 Strukturálních fondů. To by ovšem znamenalo získat pro takový projekt významnou politickou podporu příslušných ministerstev.

Závěrem tedy lze konstatovat, že Vyhláška vedle nesporně významných opatření zvyšujících úroveň bezpečnosti movitého kulturního dědictví přináší i celou řadu otázek kolem jejího výkladu, které bude třeba co nejrychleji vyřešit. To je důležité nejen pro právní jistotu vlastníků a správců sbírek muzejní povahy, ale také pro plánování dotační politiky státu k tak rozsáhlé investiční podpoře ochrany kulturního dědictví, kterou plnění požadavků Vyhlášky zakládá.

Pavel Jirásek

Vyšší odborná škola pro restaurování kovů v Turnově

Před osmi lety byla společným úsilím Střední uměleckoprůmyslové školy pro zpracování kovů a kamenů v Turnově a pražské VŠCHT založena Vyšší odborná škola pro restaurování kovů. Turnovská odborná škola má s restaurováním dlouhodobé zkušenosti. V letech 1934–37 jí byla svěřena záchrana rozpadajícího se tabernáklu z dílny Otavie Miseroniho, který dnes zdobí Obrazárnu Pražského hradu, učitelé z brusičského, zlatnického a stříbrnického oddělení, se i po válce podíleli na restaurování sakrálních památek jako třeba stříbrného oltáře na Sv. Hoře u Příbrami, zhotovili kopie českých korunovačních klenotů (1967, 1972) nebo korunky Pražského Jezulátka pro Sevillu. Zřízením VOŠ tak desetiletými nashromážděná suma specifických technologických znalostí nachází dále uplatnění jak při záchraně památek, tak při výuce nových konzervátorů a restaurátorů, kteří tu mohou dosáhnout stupně DiS., nebo

bakalář. Základním předpokladem pro přijetí ke studiu jsou dobré znalosti zpracování obecných a drahých kovů, proto se uchazeči rekrutují především z odborných škol, na nichž působí oddělení uměleckého kovářství, odlévání kovů nebo zlatnictví a stříbrnictví. Na vyšší odborné škole se pak seznamují s již málo používanými klasickými technologiemi, dekorativními technikami nebo naopak moderními postupy a materiály, které mají místo v dnešní restaurátorské praxi. Velkou pozornost věnují učební osnovy také teoretické přípravě, především chemii, kterou, stejně jako třeba dějiny umění, organizuje pro bakalářské studium VŠCHT v Praze. V Turnově pak budoucí bakaláři spolu s ostatními posluchači VOŠ absolvují praktickou výuku pod vedením renomovaného odborníka Jaroslava Prášila, člena restaurátorské komise MK ČR a dalších učitelů. Významnou roli hraje také dlouhodobá metodická spolupráce s restaurátorským pracovištěm Středočeského muzea v Roztokách. Studentům přichází do rukou nejrůznější historický materiál od archeologických nálezů přes numismatiku, stolní stříbro až po zbraně, liturgické náčiní, šperky, a historické hodiny. V nich se často uplatňují další hmoty jako dekorativní a drahé kameny, dřevo, kost, želvovina a další využívané starým uměleckým řemeslem. Posluchači se proto musí vyrovnávat také s jejich specifiky. O dobré práci restaurátorské školy v Turnově svědčí nejen stovky zachráněných památek v expozicích a depozitářiích okolních památkových objektů a muzeí (pro ty se ve škole zhotovují i kvalitní kopie) nebo z majetku farních úřadů. O jejím dobrém zvuku zase fakt, že turnovská VOŠ byla přizvána k mezinárodnímu projektu o uchování tradičních zlatnických technik a jejich využití v restaurátorské praxi organizovaném Handwerkskammer Koblenz v rámci programu Leonardo, jehož se mimo jiné účastní třeba státní restaurátorské centrum P. Gudynas ve Vilniusu. První absolventi VOŠ jsou již zaměstnáni v památkových ústavech a restaurátorských pracovištích, ti nejlepší získali licenci a pracují samostatně. Studium má dnes celkem šedesát čtyři posluchačů, ale díky obětavosti učitelů se zatím daří řešit problém s nedostatkem prostoru k výuce. Větší obtíží však je zajištění plynulého přísunu kvalitního materiálu, jenž by mohl být v rámci výuky konzervován a restaurován, přestože VOŠ udržuje pracovní kontakty s Muzeem Českého ráje v Turnově, Muzeem východních Čech v Hradci Králové, Regionálním muzeem v Kolíně a nově také s Jihomoravským muzeem ve Znojmě. Hledáme proto další instituce, památkové a vědecké ústavy, které mají zájem o dlouhodobou spolupráci, jež by škole umožnila systematicky s dlouhodobým výhledem pracovat a partnerům poskytnout možnost koncepční, kvalitní a finančně výhodné péče o jejich sbírky kovů.

Miroslav Cogan

Sekce, kolegia, komise

Seminář Etnografické komise AMG v Moravském zemském muzeu v Brně

Semináře, který se konal 5. listopadu 2008, se zúčastnilo 26 členů komise a 2 hosté. Pracovní setkání probíhalo v konferenčním sále Etnografického ústavu MZM v Brně. Před zahájením jednání přivítala přítomné etnografy PhDr. Hana Dvořáková, vedoucí Etnografického ústavu MZM. Seminář vedl předseda Etnografické komise AMG PhDr. Jaroslav Dvořák z Muzea Beskyd Frýdek-Místek.

Tématy semináře byly: „Dokumentace tradiční lidové kultury v současnosti II.“, „Pojmosloví etnografických sbírek“, „Etnografické výstavy, expozice, konference a semináře v muzeích“.

Na úvod vzpomenu Jaroslav Dvořák na zesnulou PhDr. Zdenu Lenderovou, bývalou předsedkyni Etnografické komise AMG.

Pracovní blok načala svým příspěvkem s názvem „Rekognoskace terénu v prostředí české menšiny ve Vojvodině v Srbsku“ PhDr. Jana Pospíšilová z Etnologického ústavu Akademie věd ČR. Výklad doprovodila promítnutím dokumentárního filmu. Poté vystoupil s referátem nazvaným „Žijící lidské poklady – Nositelé tradic“ PhDr. Luboš Kafka z Etnologického ústavu Akademie věd ČR. Součástí příspěvku bylo promítnutí dokumentárních filmů „Pochoutky a pokroutky“ a „Mechanické betlémy“. Na Dr. Kafku navázal PhDr. Ludvík Skružný z Městského muzea v Čelákovicih, který přednesl referát s názvem „Zajímavá zjištění při dokumentaci některých prvků lidové i městské architektury“. Poslední příspěvek v rámci hlavního tématu semináře („Dokumentace tradiční lidové kultury v současnosti II.“) s názvem „Dokumentace provazníků v Deštné“ pronesla Mgr. Alexandra Zvonařová z Muzea Jindřichohradecka v Jindřichově Hradci. Výklad taktéž doprovodila prezentací dokumentárního snímku.

Dalším bodem programu bylo „Pojmosloví etnografických sbírek“. Slova se ujal Jaroslav Dvořák, aby seznámil členy komise se současným stavem tohoto dlouhodobého projektu Etnografické komise. Pro rok 2008 byla vytvořena „Pojmosloví zvěrokleštického nářadí“, jehož tvůrcem je pan Tomáš Hamrlík a „Pojmosloví dřevozpracujících řemesel“ (dokončení), jehož autorkou je MgA. Jitka Kateřina Trčková, ak. soch., která toto pojmosloví na semináři také představila. Poté vystoupila Mgr. Miroslava Štýbrová z Muzea jihovýchodní

Moravy ve Zlíně, která prezentovala „Pojmosloví ševcovského inventáře“, jehož je sama tvůrkyní.

Na závěr pracovního bloku přednesly své referáty PhDr. Petra Mertová, Ph.D. z Technického muzea v Brně a Mgr. Wiesława Branna s Mgr. Evou Hovorkovou z Muzea Těšínska v Českém Těšíně. Dr. Mertová obeznámila účastníky s mezioborovým seminářem „Textil v muzeu“, který pořádá Technické muzeum v Brně ve spolupráci s Asociací muzeí a galerií ČR. Kolegyně z Těšína promluvily o akcích pořádaných Muzeem Těšínska. Následně se ještě představily nové členky Etnografické komise AMG – Mgr. Šárka Seifertová z Městského muzea a galerie v Hustopečích a Mgr. Eva Tomášová z Muzea Vysočiny v Třebíči.

Po ukončení pracovní části měli členové komise možnost prohlédnout si výstavy Etnografického ústavu MZM „Po stopách Eskymo Welzla“, „Neznámí Evropané“ aj.

Seminář se vydařil, na čemž mají velkou zásluhu zaměstnanci Etnografického ústavu Moravského zemského muzea v Brně. Za přípravu a organizaci semináře patří poděkování především PhDr. Haně Dvořákové, vedoucí ústavu a PhDr. Aleně Kalinové. Dík náleží taktéž dalším zaměstnancům MZM za přichystané občerstvení a připravenou technickou aparaturu. Jarní seminář v roce 2009 proběhne v Muzeu Jindřichohradecka v Jindřichově Hradci.

Jaroslav Dvořák

Seminář Komise regionální historie Moravy a Slezska v Českém Těšíně

V roce 2008 si Muzeum Těšínska připomnělo šedesát let od svého založení. V průběhu celého kalendářního roku muzeum připravovalo k této významné události řadu akcí. Jednou z nich bylo také uspořádání semináře Komise regionální historie Moravy a Slezska Asociace muzeí a galerií České republiky, který se konal ve dnech 24.–26. září 2008 v Českém Těšíně. Zasedání probíhalo v prostorách Kulturního a společenského střediska Střelnice v Českém Těšíně.

První den, před zahájením samotného jednání, uvítal všechny přítomné ředitel Muzea Těšínska PaedDr. Zbyšek Ondřeka. Jednací den byl rozdělen do tří bloků. První blok byl věnován představení hostitelského muzea. Účastníci jednání se tak díky příspěvkům pracovníků Muzea Těšínska mohli seznámit s historií, činností muzea a výsledky práce muzejních pracovníků v poslední době. S příspěvkem

o historii muzea vystoupila Mgr. Ilona Pavelková, historička Muzea Těšínska. Prezenci Mgr. Lenky Bichlerové o pořádání doprovodných programů na Archeoparku, které jsou určeny dětem, mládeži a široké veřejnosti, představila Nikol Kokeszová. Příspěvek pojednávající o bibliografii časopisu Těšínsko, která vyšla v roce 2007, přednesla Mgr. Gabriela Chromcová.

Druhý blok jednání byl zaměřen na téma přeshraničních projektů, které mají muzea v současné době možnost řešit. Se svými zkušenostmi se podělila Mgr. Irena Adamczyk z Muzea Śląska Cieszyńskiego z Těšína (Cieszyn), která připravila příspěvek s názvem „Grantové projekty ve spolupráci Muzea Śląska Cieszyńskiego a Muzea Těšínska“. Autorka pojednala o více jak dvacetileté spolupráci obou muzeí a o projektech z fondů Evropské unie, které byly v posledních letech společně připravovány a realizovány. Dalším příspěvkem s názvem „Veletrh hornoslezských muzeí pořádaný Ostravským muzeem“ přispěla RNDr. Jiřina Kábrtová, ředitelka Ostravského muzea. Projekt „Setkání muzeí Horního Slezska a veletrh hornoslezských muzeí“ proběhl ve dnech 1.–3. února 2007 v Ostravě. Partnery pořádajícího Ostravského muzea bylo Statutární město Ostrava, za polskou stranu Muzeum v Racibórze. Posledním přednášejícím tohoto bloku byl Mgr. Martin Krůl z Muzea Těšínska, který informoval o projektu „Šance – Valy, společné dědictví“, realizovaného díky finančním prostředkům z Visegrádského fondu. Cílem tohoto mezinárodního slovensko-česko-polského projektu bylo shrnout dosavadní poznatky a vytvořit prezentační podklady novověkého fortifikačního systému tzv. Jablunkovských šancí.

Třetí blok semináře se věnoval pracovnímu jednání komise. Informace z orgánů Asociace muzeí a galerií ČR podala předsedkyně Komise regionální historie Moravy a Slezska PhDr. Blanka Rašticová ze Slováckého muzea v Uherském Hradišti. Dalším tématem programu byla problematika digitalizace v muzeích. Příspěvky prezentovali Michal Janiš z Ministerstva kultury ČR a Mgr. Alena Turková z Vlastivědného muzea v Šumperku. Závěr třetího bloku se zabýval otázkami evidence pomocného materiálu v muzeích. První den jednání ukončilo příjemné společenské posezení.

Následující den semináře byl tematicky zaměřen na historické události roku 1968. K tématu vystoupili: Prof. PhDr. Nina Pavelčíková, CSc. z Ostravské univerzity s příspěvkem „Ohlasy pokusů o obnovu občanské společnosti v průběhu let 1967–1970“, dále pak PhDr. Jan Břečka z Moravského zemského muzea s příspěvkem „Srpen 1968 – okupanti v Brně a na jižní Moravě“ a Mgr. Alena Turková z Vlastivědného muzea v Šumperku s příspěvkem „Jan Zajíc“. Jednání den byl ukončen panelovou diskuzí. Pro druhou část dne byla pro účastníky semináře připravena exkurze do pol-

ských muzeí, a to do Muzea Śląska Cieszyńskiego v Těšíně (<http://muzeum-cieszyn.ox.pl>) a Muzea drukarstwa v Těšíně (<http://www.muzeumdrukarstwa.eu>). V Muzeu Śląska Cieszyńskiego v Těšíně byli naši hosté přivítáni ředitelem muzea Mgr. Marianem Dembiniokem a o prohlídku a příjemnou společnost se postarala paní Mgr. Irena Adamczyk. Po této návštěvě se účastníci semináře odebrali do prostor Muzea drukarstwa (Muzea tiskařství), kde se jim velice mile věnoval pan Karol Franek. Závěr dne byl vyhrazen prohlídce města Cieszyna, kterým provázela historička Muzea Těšínska Mgr. Pavlína Badurová.

Třetí den se účastníci semináře vypravili na prohlídku Archeoparku v Chotěbuzi – pobočky Muzea Těšínska. Exkurzi doprovodil odborným komentářem archeolog Muzea Těšínska Mgr. Ondřej Tůma, který se věnoval nejen oborovým záležitostem, ale také seznámil návštěvníky s etapami výstavby archeoskanzenu. Celý třídní seminář byl ukončen 26. září.

Za organizační výbor Komise regionální historie Moravy a Slezska si dovoluji jmenovitě vyslovit poděkování kolegům a pracovníkům Muzea Těšínska, kteří se velice aktivně podíleli nejen na zajištění obsahové části semináře, ale také na technickém zabezpečení celé akce, a to Mgr. Pavlíně Badurové, Mgr. Gabriele Chromcové, Mgr. Jiřímu Kristiánovi, Mgr. Martinu Krůlovi, a Mgr. Ondřeji Tůmovi. Muzeum Těšínska rovněž děkuje za poskytnutí finančního příspěvku sponzorské firmě VÚHŽ, a.s., který byl použit pro realizaci semináře.

Ilona Pavelková

z konferencí, seminářů

Velké problémy malých muzeí

Několik posledních let se na půdě AMG uvažovalo a uvažuje, jakým způsobem podpořit muzea, která se potýkají s mnoha problémy v různých oblastech muzejní práce. Ta muzea mají většinou společného jmenovatele: sídlí v menších městech, často mají jednoho až dva zaměstnance, jejich zřizovatelé nemají pochopení pro muzejní práci, upřednostňují cestovní ruch, a tak muzea spojují s informačními centry a jinými místními kulturními aktivitami. V menších městech se také hůře hledají vystudovaní odborníci, často tedy v muzeích pracují lidé, kteří se postupně s muzejní prací seznamují. K tomu jim slouží i Škola muzejní propedeutiky

ky a samozřejmě vlastní praxe. Dlouho jsme zvažovali, zda vydat či nevydat nějakou příručku – kuchařku pro muzejní práci, něco jako specializovanou příručku muzejníkovu. Ovšem na základě dotazníkového šetření jsme zjistili, že ze 150 oslovených malých muzeí (do 10 zaměstnanců) na opakovanou výzvu reagovalo pouhých 30 respondentů, kteří ale neměli v této otázce jednotný názor.

Proto přišla Komise managementu AMG s návrhem pořadat semináře, kde bychom se pravidelně jednou do roka potkávali a společně se zamýšleli nad různými tématy, která nás všechny nejvíce zajímají. Ostatně státní muzea mají ve svých standardech také metodologickou práci, což je příležitost pro menší a malá muzea seznámit se s tím, co je podstatné pro všechna muzea: péče o sbírky a práce s veřejností. A hlavně také proto, že je velmi důležité vzájemné setkání a sdělování, vypovídání se mezi „svými“ a názorová a empirická diskuse. Seminář vedla zkušená ředitelka PhDr. Helena Koenigsmarková, která je také vyškolenou lektorkou muzejního managementu z projektu Matra (česko-nizozemská muzejní spolupráce) a vede dlouhá léta významnou muzejní instituci Uměleckoprůmyslové museum v Praze. Vlastní program byl rozdělen do tematických bloků. Mgr. Přemysl Reibl, generální ředitel Národního zemědělského muzea v Praze, se věnoval muzeím a ekonomice a kontrolním a hodnotícím mechanismům (také má dlouholeté zkušenosti z řízení městského muzea). PhDr. Eva Dittertová (ředitelka Krajského muzea Karlovarského kraje a předsedkyně AMG) čerpala ve svém příspěvku ze zkušenosti řízení sloučené instituce muzeí Karlovarského kraje a hovořila o postavení a pozici muzea v daném místě. O zkušenosti a zážitcích z vedení muzejní instituce na malém městě se s námi podělila PhDr. Zita Zemanová (ředitelka Středočeského muzea v Roztokách u Prahy, dříve Třebechovického muzea betlémů), která vybraným, vtipně ironickým stylem, upoutala všechny přítomné. Při některých mnozí pokyvovali hlavou a ztotožňovali se s historkami, které Zita Zemanová líčila, a často jsme se bohužel upřímně zasmáli nad mnohdy drsnou realitou.

Dle našeho názoru byla přínosem našeho semináře především možnost setkat se, vyměnit si zkušenosti a odreagovat se od každodennosti. Po přednášce vždy následovala tzv. řízená diskuse, která ukázala na potřebnost výměny zkušeností, vlastně i takové „postěžování si mezi svými“. Prvním výsledkem asi bylo např. i přijetí faktu, že spojení s informačním centrem může být při správném nastavení a využití i přínosem pro malé muzeum. Po prvním úvodním semináři by měl v letošním roce následovat druhý seminář, kde bychom se chtěli věnovat sbírkám – akvizici, evidenci, prezentaci atd. Pracovního setkání se zúčastnilo 30 pracovníků a pracovníků muzeí ze všech regionů a typů muzeí včetně

ně soukromých. Děkujeme vedení Muzea hlavního města Prahy za poskytnuté prostředí a pracovním sekretariátu AMG za organizační pomoc.

Eva Dittertová a Helena Koenigsmarková

Muzeologie na počátku 3. tisíciletí

Ohlédnutí za brněnskou konferencí

M3M: přiléhavé logo, které se chce stručně zapsat do paměti konference Museologie na počátku 3. tisíciletí. Teorie a praxe (Museologie at the Beginning of the 3rd Millenium. Theory and Practise), jež se konala od 14. do 16. října 2008 v Technickém muzeu v Brně (dříve Brünn) a na níž se sešli mezinárodní referentky a referenti, účastnice a účastníci, pozvané muzeem společně s Ústavem archeologie a muzeologie Masarykovy univerzity. Tato spolupráce se osvědčuje již řadu let.

Přednášky, simultánní tlumočení, perfektní organizace a pohostinnost pracovníků muzea (zaslouží si zvláštní pochvalu!) vytvořily na této muzeologické konferenci ideální podmínky pro zprostředkování informací z teorie i praxe. Mezi různorodými referáty je třeba několik zvláště vyzvednout: kritické, principiální otázky (Jan Dolák a Zbyněk Z. Stránský) přišly na přetřes stejně jako představení programu muzeologického studia, jež se ve stále větší míře etabluje v nejrozličnějších zemích; zastoupeny byly např. Lynne Teyather z McGill University, Toronto, nebo Louise N. Boucher z University of Ottawa/Quebec. O muzeologii a teorii komunikace referovala Vivien Golding z University of Leicester, Department of Museum Studies, jež má posluchače z 22 národů, zatímco Ana Maria Labrador z Ústavu sociologie a antropologie na Manila University na Filipínách zdůrazňovala zvláštnosti muzeologie v asijsko-tichomořském prostoru. Antropologii považují tamější obyvatelé jednoduše za nezáživnou, protože jsou pro ně – jako asi všude – důležitější věci moderní, než se zabývat vlastními tradicemi. Obyvatelstvo je proto zapojováno do muzejní práce, aby uchovávalo vlastní kulturu, například dokumentací technik pletení košíků; zdůrazňuje se přitom, že minulost a současnost se navzájem nevylučují. Např. při konzervování starých tkanin, při tradování zděděných řemeslných technik se obrací muzejní pracovníci na lidi, kteří tyto techniky ovládají a mohou je prakticky zprostředkovávat dál. Pouhá dokumentace muzeálních objektů by znamenala ochuzení. Nejlepším příkladem jsou rýžové terasy kmene Ifugao, zařazené do Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Nikdo z mladších by se nechtěl brodit vodou a v předklonu a bosý pěstovat rýži na malebných stupňovitých terasách. Dívá-li se na to člověk moderníma očima, je to naprosto neefektivní! Tady se musí uplatnit muzeologická perspektiva, zdůrazňující hodnoty. V této souvislosti bylo zmíněno Viet Nam Women's Museum, založené roku 1995, aby ukázalo velké oběti a odříkání Vietnamek. Expozice byla v roce 2001 inovována a představuje úlohu Vietnamek jako „matek“ jejich společenství, jako ochránkyň národa, úlohu, kterou vyjadřuje i Viet Nam Women's Union a její mezinárodní kontakty. Zvláštností tohoto muzea je sbírka textilií s pestrými ženskými šaty, které jsou typické pro různé etnické skupiny a jejich životní styl. Mezinárodní ohlas muzea posiluje zdejší ženy v práci, spoluvytvářející jejich identitu.

Hale Özkasım z fakulty umění a designu, Technické univerzity Yıl-diz v Istanbulu seznámila konferenci se společným programem pro studenty navazujícího magisterského a doktorského studia muzeologie v Turecku. Muzeologii lze na její univerzitě studovat už deset let.

Ještě rozhodněji formulovala úkoly muzeologie v levantském prostoru Lina G. Tahan, Senior Research Fellow v Centre for Tourism and Cultural Change na Metropolitan University v britském Leedsu. Přednášející sama pochází z Libanonu. K čemu je dobré vybudovat bez návaznosti na místní tradici výstavní haly na pobřeží Perského zálivu a označit je jako „Louvre“, když pak mezi teoretickým záměrem a jeho praktickou realizací zeje propast, kterou se nedáří překlenout? Západní muzeologické koncepty se nedají přenášet bez podstatných přizpůsobení do jiných regionů. Nová muzea mohou být sice krásná, ale co je to platné, když nemají vůbec svou akviziční politiku? Právě v takových bouřlivě se rozvíjejících zemích je důležité, aby muzea pomáhala pochopit vlastní minulost (přenést Louvre do tohoto prostředí jen stupňuje vzájemné odcizení).

Finská kolegyně Marja-Liisa Rönkkö představila muzeologickou literaturu své země a oznámila, že publikace Finského svazu muzeí „Museologia tänään“ vyjde v nejbližší době v anglickém překladu. Jazykové bariéry zůstávají největší nesnází muzeologických studií, které se profilovaly především ve francouzštině, němčině, skandinávských a východoevropských jazycích a v angličtině, ale jen málo muzeologů (jako např. Stránský) o nich dokázalo komunikovat a rozvíjet je ve více jazycích.

V Dánsku je od sedmdesátých let v platnosti královské nařízení, že muzeální hodnoty mají být respektovány a zprostředkovávány, a na jeho základě se pro práci v muzeu předpokládá muzeologické studium! Hanne Teglhus, kurátorka Steno Museet v Århusu, dánském muzeu věnovaném dějinám vědy, přiblížila účastníkům konference tamější studijní plány muzeologů.

Monica Birca, od léta muzeopedagožka Rumunského národního muzea, chce navrhnout hlavní zásady pro přestavbu muzea, které zůstalo od roku 2002 uzavřeno. Muzeum bylo založeno roku 1970 v budově bývalé pošty z 19. století a uchovává především archeologické sbírky z vykopávek z římského a byzantského období. Záměrem Moniky Birca je vést návštěvníky k porozumění těmto objektům; jeho míru si ověřuje na ohlasech žáků, učitelů a na reakcích Úřadu pro turistiku. V její zemi byly sbírky, ať už se jednalo o sbírky soukromé nebo státní, dlouho považovány především za výraz prestiže a teprve později se k této funkci připojil úkol jejich vědeckého popisu a zhodnocení. Po pádu železné opony byla mnohá muzea privatizována a byla postavena před zásadní rozhodnutí. Zde je tedy zvláště naléhavá otázka, jak otevřít působení muzeí na veřejnosti nový prostor.

Pro příští konference by bylo žádoucí, kdyby organizátoři otázky předem vystavené na internetu – vedle mnohých jiných zajímavých výsledků – také na konci konference ještě jednou v závěrečném shrnutí zodpověděli. O to s větším napětím můžeme my a především ti, kteří na konferenci nebyli, očekávat ohlášený konferenční sborník.

Adelheid Straten

Zkráceno z článku, který vyšel v časopise Museum Aktuell, October 2008. Celý článek dostupný na: <http://www.museum-aktuell.de/leseprobe/#/6/>. Překlad: PhDr. Zdeněk Mareček, Ph.D.

Konferencia Ochraňa a využívanie kultúrneho dedičstva 2008

Hlavný organizátor Slovenská národná knižnica – Odbor reštaurovania a konzervovania dokumentov v Martine nadviazal na tradíciu spolu so spolu usporiadajúcimi organizáciami Slovenským národným archívom a Slovenským národným múzeom a zorganizoval konferenciu, ktorej hlavnou témou bolo podeliť sa o svoje skúsenosti a znalosti pri ochrane zbierok.

Konferencia sa mohla uskutočniť aj vďaka partnerom Združeniu informačných špecialistov na podporu vedy – Pro Scientia a finančnej podpore firiem Ecomed a Ceiba.

Podujatie prebiehalo v dňoch 28.–29. októbra 2008 v Slovenskej národnej knižnici v Martine a zúčastnilo sa jej viac ako 100 účastníkov nielen zo Slovenska ale aj Českej republiky.

Cieľom konferencie bolo stretnutie odborníkov so zámerom rozšírenia teoretických a praktických poznatkov pri

ochrane a využívaní zbierok, vzájomnej výmene skúsenosti a znalosti.

Hlavná časť prednášok bola doplnená prezentáciou produktov firiem ponúkajúcich pomôcky, prístroje a zariadenia vhodné pre muzeológov, reštaurátorov a archivárov. Program prednášok bol členený do niekoľkých sekcií, ktoré boli venované príbuzným okruhom tak, aby si každý z poslucháčov mohol nájsť príspevky v oblasti, ktorá ho zaujíma.

Konferenciu zahájil a úvodného slova sa ujal generálny riaditeľ Slovenskej národnej knižnice doc. PhDr. Dušan Katusčák, Ph.D.

Po úvodnom slove nasledoval prvý blok prednášok zameraný na strategický rozvoj jednotlivých oblastí. Podrobnejšie bola prezentovaná strednodobá stratégia rozvoja Slovenského knihovníctva na roky 2008–2013 a súčasný stav a perspektívy ochrany archívnych dokumentov. V nadväznosti pokračovala trojica prednášok o výskumných projektoch v oblasti ochrany zbierok u nás a v zahraničí.

Prvá prednáška sa venovala ochrane písomných materiálov a najväčšiemu slovenskému projektu KNIHA SK. Výskumná časť projektu bola rozdelená do dvoch etáp a uviedli sa konkrétne výstupy a výsledky projektu.

Európske projekty v oblasti kultúrneho dedičstva Paper-treat, SurveNIR, MIP, Papyrus a COST predstavili kolegovia zo Slovenského národného archívu. Priblížil hlavné zameranie, výskumné ciele a problémy riešené vo svete zamerané na ochranu kultúrneho dedičstva. Posledný príspevok v tejto sekcií zaznel od kolegov z Národného archívu v Prahe, v ktorom podali bližšie informácie o zdokonalení starostlivosti o fyzický stav archíválií a ich odstránení. Prvý projekt sa nazýva „Monitorování plynných polutantů v depozitářích státních archivů ČR a způsoby jejich odstranění“ a druhý „Zpracování postupu na záchranu světlocitlivých archivních dokumentů na skleněné podložce (deskové negativy), jejich ošetření, archivaci (dlouhodobé uložení), zabezpečení a zpřístupnění“.

Prvý poobedný blok prednášok bol venovaný ochrane a správe zbierok v múzeách. Príspevky boli zamerané na uloženie zbierok v Chrudimi a Solivare pri Prešove. Autori príspevkov popísali a podali informácie o stave zbierok a problémoch spojených s vystavovaním a ochranou múzejných predmetov.

Veľmi zaujímavá prednáška pojednávala o Axiologickej degenerácii inštitúcie I. kategórie múzejných zbierkových predmetov. Degradácia hodnotového rámca I. kategórie zaradovaním nevhodných muzeálií môže spôsobiť škody, ktoré sa budú len veľmi ťažko a zdĺhavo naprávať.

Záverečná prednáška tohto bloku prezentovala Európsku železnú cestu priemyselného dedičstva. Projekt s názvom Európska železná cesta prezentuje formu kultúrnej turisti-

ky, ktorá je postavená na prezentácii včasnohistorických, stredovekých a novovekých pamiatok výroby a spracovania železa verejnosti. Pamiatky zahrňujú aj banskú činnosť, predchádzajúcu procesom hutníctva železa.

Posledný blok prednášok prvého dňa uzavrela téma ochrany papiera. Problematike ochrany papiera, degradácie, zmien vlastností, príčin sa venovali nielen slovenskí, ale aj českí kolegovia. Jedným z faktorom iniciujúcim poškodenie a znehodnocujúcim stav papiera je svetlo. Vplyvom svetla dochádza k značnému poškodeniu najmä úžitkových vlastností papierových dokumentov. Stabilizácia papiera je spojená aj s technológiou výroby, kde je dôležité poznať jednotlivé kroky technológa pri výrobe.

Poslednú prednášku prezentáciou firmy Ecomed sa ukončila oficiálna časť.

Večerný program sa konal v Slovenskom národnom literárnom múzeu, kde si účastníci prezreli stále expozície, aj súčasne inštalovanú expozíciu „S mikrofónom za športom“ a posúdili ich z pohľadu ochrany vystavovaných dokumentov.

Večer pokračoval príjemnou atmosférou spoločenského večera v priestoroch múzea, kde v priateľskej spoločnosti spojenej s vlastným kultúrnym programom prebiehala aj výmena odborných znalostí až do neskorých večerných hodín.

Nasledujúci deň otvoril blok prednášok kolegov muzeológov. Kolegyne z múzea v Banskej Štiavnici sa zaoberajú ochranou najmä banských artefaktov. Jedným z najväčších bohatstiev múzea sú staré tlače, ktoré vyžadujú adekvátnu starostlivosť. S pomocou firmy Ceiba sa podarilo vybudovať a zriadiť v Banskom múzeu reštaurátorské pracovisko na konzervovanie a reštaurovanie starých tlačí.

Kolegyne zo Slovenského národného múzea referovali o potrebe a nevyhnutnosti múzejnej dokumentácie a podelili sa o poznatky a skúsenosti z medzinárodnej spolupráce pri organizovaní výstav v zahraničí v rokoch 2007–2008.

Po krátkej prestávke sa niesol blok príspevkov v duchu ochrany a reštaurovania kníh. Úvodný príspevok popísal záchranu atlasu Germaniae z fondu Diecéznej knižnice v Nitre a jednotlivé kroky reštaurátorského zámeru. Ďalšia prednáška popisujúca znehodnotenú tlač z roku 1742 Sacra Concilia Ecclesiae sa sústredila na zreštaurovanie poškodených väzby.

Kolegovia z Čiech venovali pozornosť hmyzu poškodzujúcemu zbierky. Cieľom projektu bol vývoj a overenie efektívnosti netoxických metód ničenia hmyzu s využitím tzv. bezkyslíkové-ho boxu.

Dôležitý krok ako postupovať pri konzervovaní a reštaurovaní zbierok je prieskum. Aj tejto problematike bola venovaná prednáška prípravy fondov do konzervačných

technológii, ktorá už bola zameraná na hromadnú neutralizáciu, výber dokumentov a predselekcii do konkrétnych neutralizačných procesov.

Posledná trochu netradičná prednáška sa zamerala na konzervovanie archeologických nálezov na Západočeskej univerzite.

Na záver konferencie odzneli príspevky šéfredaktorov časopisu Knižnica, ktorý vydáva Slovenská národná knižnica a Múzeum – Slovenské národné múzeum. Hlavná téma bola zameraná na obsahovú štruktúru časopisov, tematické zameranie a možnosti publikovania.

Úplnú bodku za konferenciou dala firma Sandragon, s.r.o., predstavila svoje produkty a pomôcky vhodné pre reštaurátorov a konzervátorov.

Účastníci konferencie obdržia na začiatku roka 2009 zborník, ktorý bude okrem ústnych prezentácií obsahovať aj príspevky posterov. V prípade záujmu je možné zaslať zborník aj na vyžiadanie.

Veľký záujem účastníkov svedčí o pozitívnom ohlase pripravenej akcie a záujme pracovníkov v oblasti kultúrneho dedičstva stretávať sa na odborných podujatiach s cieľom informovania a výmeny svojich znalostí.

Verím, že akcie v tomto duchu si nájdu svoje pevné miesto a tradíciu i na Slovensku a stanú sa neoddeliteľnou súčasťou každého kalendárneho roka.

Podakovanie patrí všetkým, ktorí sa pričínili o hladký priebeh podujatia a tiež sponzorom a združeniu Pro Scientia, vďaka, ktorým sa konferencia mohla uskutočniť.

Martina Bajžíková

personálie

Odešiel doc. PhDr. Zdeněk Filip, CSc.

Odešiel kolega a priateľ. V ranných hodinách prvný prosincové nedele neočakávaně zemřel doc. PhDr. Zdeněk Filip, CSc. Jeho život byl do posledního dne naplněn prací. Smrt ho zastihla ve chvíli, kdy připravoval biogramy dalších významných šumperských osobností, tentokrát z lékařského prostředí.

Doc. Filip se narodil 17. října 1925 v šumperské učitelské rodině. Po absolvování reálného gymnázia v Šumperku a v Brně, kam se po připojení pohraničí k Německu rodi-

na Filipů přestěhovala, pracoval v brněnském rozhlasu. Zde měl možnost poznat řadu osobností brněnského kulturního života. Po válce byl přijat na Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, kde studoval obory čeština – filozofie (sociologie). Studia dokončil na Filozofické fakultě Palackého univerzity v Olomouci, kde poté působil jako odborný asistent a později docent. V letech 1964 až 1965 zastával funkci proděkana filozofické fakulty pro vědu a výzkum. Jeho práce přispívaly k poznání novodobých československých dějin, české a německé literatury, dějin kultury a školství, zvláště v severomoravském regionu. Pro svůj nesouhlas s okupací Československa v roce 1968 byl již následujícího roku přinucen opustit filozofickou fakultu. Díky svému bratru Jiřímu mohl nastoupit místo řadového pracovníka šumperského Vlastivědného ústavu, v němž pracoval až do odchodu do důchodu v roce 1987. V roce 1990 se vrátil na filozofickou fakultu Palackého univerzity, kde se stal členem katedry politologie, humanitních věd a evropských studií. Poté řídil katedru občanské výchovy na pedagogické fakultě zmíněné univerzity.

Po celý svůj život doc. Filip neúnavně pracoval. S jeho jménem je spojena desetiletí trvající redakční práce při vydávání vlastivědného sborníku Severní Morava, k jehož 75 svazkům připravil přehledné bibliografie. Redigoval Knihovničku Severní Moravy a přispíval k tvorbě rozsáhlé řady Vlastivědných zajímavostí Okresního vlastivědného muzea v Šumperku. Při svém působení v Olomouci se podílel na redakci řady svazků Acta Universitatis Palackianae, facultas philosophica et paedagogica. Opomenout nelze jeho podíl na vydávání kulturně historických kalendářů okresu Šumperk a měsíčníku Kulturní život Šumperka. K jeho počínům v oblasti literatury patří spolupráce na vzniku edice literárního díla severomoravského spisovatele Josefa Kocourka.

Přehledněme-li publikační činnost doc. Filipa, neujde nám, že řada prací patří dějinám jeho rodného Šumperka a Šumperska. Uvědomoval si, že život tvoří lidé a jejich mnohotvárné osudy byly tím, co přitahovalo jeho pozornost. Řadu životopisů publikoval na stránkách Severní Moravy a v jiných časopisech a sbornících, knižně vyšel Slovník učitelských osobností okresu Šumperk, na němž se podílel jako spoluautor, dále Učitelské portréty a Bibliografický slovník okresu Šumperk. Osudy vojáků pocházejících z našeho regionu na frontách druhé světové války zpracoval v knize Cesty hrdinů československého zahraničního odboje. Pro Biografický slovník Slezska a severní Moravy napsal více než dvě stovky biogramů významných osobností ze severní Moravy. Jeho vztah k literatuře a rodnému kraji se prolnul na stránkách knížky Kytice severomoravských pověstí.

V dubnu 2004 převzal prestižní Cenu města Šumperka za přínos městu, udělenou k roku 2003 za desetiletí jeho práce

pro město. Letos přidal ke svým publikacím další dílo, tentokrát s názvem „Kdo byl kdo, 200 osobností z historie Šumperka“. Ačkoliv mu s přibývajícím léty ubývalo sil, hodlal v této činnosti pokračovat. Uvědomoval si, že řada jím shromážděného materiálu ještě čeká na zpracování a vydání.

Smrtí doc. PhDr. Zdeňka Filipa ztrácí kulturní veřejnost na Šumpersku historika moderních dějin, znalce osudů stovek významných osobností severomoravského regionu, obětavého a zásadového člověka.

Za pracovníky Vlastivědného muzea v Šumperku

koho to napadlo

Evropa, kolébka světového porodnictví

Národní muzeum

7. května – 30. srpna 2009

Výstava s názvem „Evropa, kolébka světového porodnictví“, která bude instalovaná v Hollareu Národního muzea od 7. května – 30. srpna 2009, je vlastně rozšířenou verzí stejnojmenné výstavy, která měla svou úspěšnou premiéru v roce 2007, a to v sídle Evropského parlamentu v Bruselu. Vytvořil ji kolektiv pracovníků z Národního muzea, I. lékařské fakulty UK a Národní lékařské knihovny – Zdravotnického muzea, pod vedením prof. MUDr. Antonína Doležala, DrSc. z 1. gynekologicko-porodnické kliniky UK. Ve stejném rozsahu byla letos tato výstava již představena návštěvníkům v Muzeu Českého ráje v Turnově a v Husitském muzeu v Táboře.

Nahlédneme-li do dějin lidstva, zhrozíme se, kolik energie, času, zkušeností a umu bylo vynakládáno na vzájemné zabíjení. Dějiny porodnictví naopak dokumentují jedno z nejvýznamnějších civilizačních vítězství. Přesto jsou obecně neznámé. Porodníkům se zpravidla, na rozdíl od masových válečnických vrahů, nestaví oslavné jezdecké pomníky. O historii jejich úporného boje za životy matek i novorozenců se téměř nic neví. Navíc konkrétní líčení vítězství, tápání a porážek v tomto procesu, často naplňuje laickou veřejnost z neznalosti hrůzou a zděšením, které jsou větší, než při sledování dějin zabíjení. Je to tím, že samotný porod je namnoze velmi krutý přírodní proces a dějiny porodnictví

nejsou rozhodně procházkou po upraveném francouzském parku.

Porodnictví je přirozeně staré jako lidstvo samo. Porod byl vždy velmi labilním biologickým pochodem, u kterého neustále číhala smrt matky a dítěte. I archeologické nálezy dokládají, že v něm nikdy neexistoval „zlatý věk“.

Přestavba zaostalého babictví do klasického porodnictví měla řadu etap. Pokrok v porodnictví byl umožněn až rozvojem souvisejících přírodních věd a celkovou společenskou atmosférou v renesanci. Klíčový význam pro medicínské myšlení a pro další posun porodnických znalostí měl vznik vědecké anatomie. Důležitým opatřením bylo vydělení a osamostatnění oboru porodnictví z chirurgie, systematické sledování rodiček v ústavech s vysokou koncentrací porodů, zavedení výuky a zkoušek pro porodní asistentky, chirurgy a lékaře.

Samotná vědecká přestavba porodnictví v XVIII. století spadá do počátků osvícenství. Kolébkou porodnictví je Francie. Evropští porodníci byli v medicíně mezi prvními, kdo začal budovat obor na vědeckém základě. Na jeho vzniku se podíleli příslušníci všech tehdy vyspělých evropských národů. Je třeba zdůraznit, že tato mírová spolupráce porodníků existovala i v době, kdy evropské státy mezi sebou neustále válčily a je tím inspirující i do dnešních dnů.

Vytvoření klasického porodnictví se stalo základnou, na které bylo možno v 19. století dále obor rozvíjet. Největší revolucí s praktickým dopadem byl v 19. století vznik a rozvoj vědecké mikrobiologie a imunologie. Císařský řez se rozšiřuje po zavedení narkózy, bezpečnějším se stává až po vzniku lékařské mikrobiologie, se zavedením antiseptiky a asepse. V diagnostice sehrál velkou roli objev fyzika Roentgena, v dietetice objev vitaminů. Pro porodnictví byly důležité objevy krevních skupin, což umožnilo později zavedení transfuzí, revolucí v celé medicíně bylo v 20. století zavedení antibiotik.

České země, tvořící geometrický střed Evropy, byly v době vzniku porodnické vědy zasaženy vlivy vídeňské školy, která zprostředkovávala vlivy francouzské i britské. Významnou českou osobností byl v reprodukční fyziologii Prochaska a Purkyně, v porodnictví Melich. V první polovině 19. století Antonín Jungmann koncentroval nebývalé množství ústavních porodů a vytvořil pražskou školu s četnými žáky tehdejší Evropy.

Dějiny porodnictví v osmnáctém až dvacátém století jsou na výstavě prezentovány vystavenými historickými lékařskými nástroji a učebními pomůckami pro porodní asistentky i mediky, prvními vědeckými lékařskými přístroji, zajímavými anatomickými preparáty a tehdejšími publikacemi.

Výstava je členěna do několika částí. Úvod výstavy poskytuje návštěvníkům informace o zachovaných dokladech

o stavu porodnictví v pravěku, starověku a ve středověku. Na tuto část výstavy navazuje oddíl, který se věnuje babickému porodnictví, dlouhému období porodnictví, které bylo zcela v rukách většinou jen velmi obětavých, ale také negramotných a často i pověřivých porodních bab. O úrovni jejich znalostí např. z lidské anatomie vypovídají vystavené unikátní modely rodiček z vosku a slonové kosti ze Zdravotnického muzea NLK, datované do sedmnáctého století, které se používaly při výuce nových adeptek na porodní bábu. Jsou na pohled velice krásné a umělecky provedené, ale jejich didaktická hodnota je nevalná. Teprve v době osvícenectví dochází k odbornému vzdělávání porodních bab a kontrole jejich činnosti státem, se snahou zlepšit zdravotní úroveň populace.

Vstup vědy do porodnictví, stejně jako do celé medicíny, aplikací nových poznatků z přírodních věd, dokumentují na výstavě především velmi zajímavé nejstarší dochované fyzikální a chemické přístroje, zapůjčené z MFF UK. Prohlubování základů lidské anatomie, nezbytného předpokladu k dalšímu pokroku v medicíně, je na výstavě dokumentováno pomocí vzácných historických anatomických atlasů a trojrozměrných modelů, ze sbírek antropologického oddělení NM a dalších lékařských institucí. O rozvoji fyziologie, dalšímu pilíři, na kterém stojí veškerá medicína, vypovídají na výstavě nejstarší lékařské přístroje, které se podařilo zachránit až do dnešní doby a které byly na výstavu zapůjčeny, jak z lékařských pracovišť, tak ze soukromých sbírek významných lékařů.

Vývoj samotného vědeckého porodnictví na výstavě dokumentují především vystavené porodnické nástroje. Pocházejí většinou z proslulé a velmi reprezentativní sbírky pana prof. MUDr. A. Doležala. Nechybí v nich ani nástroje na zmenšovací operace plodu, z období, kdy život matky nebylo možno zachránit jiným způsobem, než usmrcením a vybavením plodu po částech, ani porodnické kleště, které ve své době umožňovaly řešit řadu komplikovaných porodů a nechybí v nich ani velmi dokonalé měřicí nástroje ženské pánve, které byly nezbytné při řešení nepoměru její velikosti a velikosti dětské hlavičky.

Konečnému řešení tohoto problému, zavedení bezpečného chirurgického výkonu v podobě císařského řezu je věnována další část výstavy. V ní zřejmě návštěvníky zaujmou zejména vystavené historické narkotizační masky a možná i transfúzní souprava pro přenos krve z člověka na člověka. Poslední část výstavy je věnována péči o narozené dítě a vzniku lékařského oboru pediatrie. Mimo jiné je zde zdokumentován světově úspěšný boj za likvidaci první infekční choroby – černých neštovic.

Vítězslav Kuželka

rozhovor

Muzea – dobrá místa pro environment

Rozhovor s ekologem Muzea Těšínska Jiřím Kristianem o muzeu, životním prostředí, ekologii, environmentu a jak to jde vše dohromady

V Muzeu Těšínska jste zaměstnán jako ekolog. Můžete čtenářům přiblížit, co toto v muzejní sféře trochu neobvyklé zařazení obnáší?

Hlavním smyslem mé činnosti je dokumentace vlivů lidské činnosti na tradiční krajinu Těšínska. Česká část historického Těšínského Slezska je jedním z nejlidnatějších regionů na území ČR. Množství obyvatel i těžká průmyslová činnost tuto krajinu výrazně ovlivnila zejména v posledních stopadesáti letech. I přesto zde ještě dnes najdeme mnoho míst s tradičním krajinným rázem a relativně neporušenou přírodou, a to zejména v Beskydech a Pobeskydí. Bohužel i dnes jsou tato zbylá území ohrožena, a to silící výstavbou komunikací, průmyslových závodů i masovou výstavbou satelitních městeček. Na mnoha místech se krajina mění doslova před očima. Vezměme si např. stavbu průmyslového závodu Hyundai v Nošovicích u Frýdku-Místku. Rozsáhlý komplex továrních hal vytvořil obrovskou jizvu v krajině, nehledě na další sekundární výrazné dopady na životní prostředí, jako je nárůst nákladní dopravy, zejména té silniční.

Stále častěji se v masmédiích objevuje pojem „environment“. Proč nezůstaneme u „životního prostředí“ a ekologie, když už se u nás tak celkem dobře „zabydlely“?

Ekologie ve svém původním významu je vědní disciplína, součást biologických věd, která se zabývá vztahy mezi organismy a životním prostředím a mezi organismy navzájem. Teprve později se termín ekologie začal stále častěji nesprávně spojovat s ochranou přírody, tříděním odpadů apod. Čili např. výraz „tříděním odpadů se chováme ekologicky“ je v podstatě nesmysl, neboť „ekologicky“ (v původním slova smyslu) se chováme neustále, jsme stále součástí životního prostředí. Pro toto jednání by spíše slušel pojem „chovat se environmentálně“. Environmentalismus je směr, který se zabývá vztahy mezi lidskou společností a životním

prostředím. Vyjadřuje snahu vnímat ochranu životního prostředí jako plnohodnotnou součást rozvoje společnosti, čili každou lidskou činnost posuzovat nejen z hlediska lidské společnosti, ale celého životního prostředí včetně jiných organismů, které v něm žijí. Tím jsou takovéto názory mnohdy trnem v oku některým lidem, neboť prakticky odporují principu volného trhu.

*J. Kristian při diskuzi se školáky na přednášce na téma „Mořští savci“, která proběhla loni v únoru a červnu při příležitosti světového dne oceánů.
(Fotoarchiv muzea)*

Problematika životního prostředí, vlivy lidské společnosti – to jsou témata, která dnes stojí v popředí zájmu médií, politiků i obyčejných lidí. Myslíte, že muzea jako nezanebatelné společenské články, mohou v této oblasti sehrát nějakou pozitivní roli? Dá se environment spojit s běžným muzeem, které nemá specialisty pro tuto oblast?

Tyto možnosti zde určitě jsou. Například ve výstavách mapujících vývoj určité lidské činnosti lze vždy také ukázat, jak se vyvíjelo lidské uvažování v souvislosti s působením výsledků této činnosti na životní prostředí. Konkrétně se může jednat o výstavy s průmyslovou tematikou, o hornictví, cestování apod. Prakticky každá lidská činnost má určitý vliv na stav životního prostředí, ať už pozitivní, nebo častěji bohužel negativní.

Spolupracujete s jinými muzei nebo organizacemi?

Funkce ekologa v Muzeu Těšínska byla zřízena v roce 2004, spolupráce s jinými institucemi a odbornými pracovišti se postupně rozvíjí. Příkladem je spolupráce s vysok školskými pracovišti, konkrétně s Ostravskou univerzitou, se kterou společně připravujeme výstavu na rok 2009. Tato

výstava bude mít za cíl přiblížit přírodu v těžce poznamenané hornické krajině a ukázat, že i v takovémto prostředí najdeme mnohé vzácnosti rostlinného i živočišného světa. Vyskytuje se zde mnoho ohrožených druhů bezobratlých živočichů, např. raků, vážek, měkkýšů a to často na lokalitách, kde bychom jejich výskyt nepředpokládali. A rovněž chceme ukázat, jak ohrožená tato příroda v současnosti je, a jaké jsou možnosti ji chránit a zachovat i do budoucna.

Jaká je vize vašeho muzea v environmentu, jaké máte plány do budoucna?

Plánů do budoucna má Muzeum Těšínska mnoho. K hlavním činnostem patří dokumentace krajinných změn, uvažujeme o vybudování přírodovědného informačního centra, kam by se občané mohli obrátit s jakýmkoliv problémem nebo dotazem týkajícím se životního prostředí, ochrany přírody, odpadů apod. Doporučili bychom jim řešení a přesměrovali je na odborníky v dané problematice. Hodláme více rozvíjet spolupráci především s organizacemi a vědeckými pracovišti zabývajícími se ochranou životního prostředí, chceme společně upozorňovat na stále neutěšený stav životního prostředí v regionu, a to formou přednášek pro školy a širokou veřejnost, budováním naučných stezek, organizováním vycházek do přírody, vydáváním informačních letáků a publikací. Čili vychovávat děti a mládež k zodpovědnému přístupu k životnímu prostředí, zvyšovat povědomí občanů o stavu životního prostředí, o důvodech, proč je třeba jej chránit a o možnostech, jakými mohou i oni přispět k jeho ochraně. Rádi bychom také uvítali nabídky spolupráce od kolegů z jiných muzeí a dalších institucí.

Za rozhovor děkuje Michal Janiš

recenze

Pražské kavárny a jejich svět

K stejnojmenné výstavě uspořádané Muzeem hlavního města Prahy, zaměřené na kavářskou kulturu 19. a 20. století v metropoli i mimo ni (řada předmětů byla zapůjčena z galerií v Hradci Králové, Karlových Varech, Liberci, Ostravě, Plzni; dále např. z Památníku národního písemnictví, Národního technického muzea nebo třeba také z Národního divadla), jež umožnila divákovi dobrou orientaci v dané tematice pro zájemce z řad historiků kultury, umění, umělecké topografie a s kruhů sběratelů, byla vydána reprezentativní publikace čtveřice mladých autorů (dva historikové, historička umění a historička literatury), kteří fenomén kavářské kultury sledují v odlišných aspektech a širších souvislostech. Autor úvodní studie Dominik Hrodek vnímá pražské kavárny jako ohniska kulturního dění a upozorňuje na jejich specifický svět, nejen rámuující, ale bezpochyby i podmiňující mnohé intelektuální a umělecké výkony – vždyť v kavárnách se nejen debatovalo či polemizovalo, ale i psalo! V tomto směru měl jistě oporu ve starších pracích (problematice se věnoval např. Josef Kroutvor, další práce viz bibliografie na s. 149–150), nicméně je přece jen konkrétnější a jde za publikované vzpomínky současníků slavných pražských kaváren (Jaroslav Seifert, V. V. Štech, Zdeněk Kalista, Adolf Hoffmeister, Adolf Branald, Gustav Opočenský, Julius Firt, Karel Poláček), registruje nejen topografii kaváren a historky, ale i funkční proměny pobývání v kavárnách, motivaci a její vyústění do spolkových aktivit. Topografii kaváren („každá generace a každý směr měl svou kavárnu... Ale kavárna Union byla kavárnou tak klasickou, že přežívala všechny generace, směry a – ismy...“; Adolf Hoffmeister, 1958), jejich rozložení ve struktuře města a charakteristiku kavářských společností rozšiřuje o sociokulturní souvislosti: kavářská společnost je prostředek i cíl umělcovy kariéry, podmínka existence i způsob společenského vyhranění, je součástí umělcovy identity i zdrojem jeho imaginace, a to dokonce i v negativním smyslu slova, kdy se vůči kavárně staví kriticky (s. 39–43, kapitoly „Tvář za sklem a Kavárna na hlavní třídě“). Pak nepřekvapí, že síla kulturního vyzařování kaváren je determinována samou jejich existencí. Epilog klasické kavářské kultury autor shrnul výstižně do slov: „Pomyslnou dýku do zad zasadil kavářské instituci až komunistický režim v padesátých letech. Paradoxem doby je, že mnozí mužové a ženy, kteří v kavárnách vyrůstali, se později přidali k establishmentu, kterému kavárny nemohly vzdorovat.“

Vynikající, často jinde nepublikované obrazy, kresby a grafiky (V. Bartovský, V. Beneš, H. Boettinger, J. Brož, V. H. Brunner, K. Černý, B. Feigl, E. Filla, A. Hoffmeister, K. Holan, M. Holý, M. Jiránek, G. Kars, O. Kerhart, J. Kotík, P. Kotík, R. Kremlička, B. Kubišta, O. Mrkvička, J. Multrus, F. Muzika, V. Nechleba, V. Oliva, E. A. Pittermann-Longen, J. Rambousek, J. Smetana, K. Souček, V. Sychra, L. Šimák, F. T. Šimon, V. Špála, F. Tichý, V. Tittelbach, J. Zrzavý) procházejí celou knihou a vtahují čtenáře do děje příběhu (nejen) pražských kaváren. Souvisejí však bezprostředně s druhým ze čtveřice textů – pozoruhodnou uměnovědnou studií Evy Bendové. Autorka postupuje strukturálně a analyzuje téma kavárny v jeho proměnách: prostředí i aktéři příběhu (osamocený muž, osamocená žena, muž a žena, větší kavářská společnost) nese nesporný sociální, ale i kulturní obsah, vypovídá o strategii zobrazení i o soudobé společnosti, jejích hodnotách a (sebe)reflexi kavářského prostředí. Tento směr uvažování odsouvá poněkud na okraj morfologii malby (kresby), aby smysl obrazu byl naplněn v integritě výrazu a názoru. Ačkoliv ne všechna díla mají hodnotu klíčového díla umělecké epochy, jak je tomu v případě Kubištiny „Kavárny“ (1910), nelze nevidět, že i práce příležitostné a významem menší nepřestávají být uměleckými díly jako autentické muzické výkony a nejen jako němí svědkové sociální situace. V tomto směru můžeme sledovat komplementaritu prací z desátých a raných dvacátých let s viditelným zaměřením na introspekci, naopak třicátá a čtyřicátá léta se zase setkávají ve snaze vtáhnout téma do zachycení vizuality moderního velkoměsta jako světa proměny, reflexů, jakési transparentnosti, v níž se lidský subjekt „rozpouští“).

Eva Bendová napsala i třetí ze studií, zaměřenou na prostor architektury kavárny. Jeho vnitřní dispozice je stejně důležitá jako souvislost exteriéru a interiéru, komunikace s ulicí. Klíčový motiv transparentnosti zevní obálky domu s kavárnou však nebyl samozřejmý a směrem ke 30. létům sílí (s prosazením a plným uplatněním možností funkcionalistické architektury) – a s ním se prosazují kavárny vyhlídkové, terasy (Barrandov), prostupnost provozu přes více pater a současně interiéru s ulicí (Pavel Janák, kavárna Juliš na Václavském náměstí), odklon od estetismu (Obecní dům) k odarchitektonizované prostora, „bílé místnosti naplněné hovorem, neřešené, bez vnitřní architektury“ (Jan Gillar, obchodní dům Bílá labuť). Poslední dvě studie vynikají větší instruktivností a dotváření monografií do úplnosti zpracovaného tématu: Šárka Kořínková se ve svém textu soustředila na samu profesní dráhu kaváreníků, peripetie svým způsobem neobvyklé živnosti, její postavení mezi jinými

(hostinský, cukrář), profesní střety, napětí a přirozené konkurenční střety, vyplývající z povahy věci, a Tomáš Dvořák v závěrečném textu s příznačným titulem „Co po kavárnách zbylo?“ koncentruje pozornost ke vzniku výstavy, k potřebě dokumentace artefaktů kavárenského prostředí a jeho ikonografie (nádobí, nábytek, dobové fotografie apod.).

Samozřejmostí knihy v pevných deskách a tištěné na křídovém papíře je kultivovaná typografie a množství kvalitních barevných i černobílých reprodukcí dobových snímků uměleckých děl, kaváren a kavárenského zařízení.

Pavel Šopák

Pražské kavárny a jejich svět. Eva Bendová, Tomáš Dvořák, Dominik Hrodek, Šárka Kořínková. Praha, Muzeum hlavního města Prahy – Paseka 2008, 152 stran.

muzejní toulky

Návštěva v Králíkách

Záminka na cestu do Městského muzea v Králíkách byla nenápaditá, ba prvoplánová. Protože co jiného sem může v mrazivých prosincových dnech člověka přivést než betlémy. Pestré pomalované betlémové figurky město proslavily nejen na evropském kontinentu, ale s úspěchem se vyvážely i do USA. Výroba byla spojena s německým obyvatelstvem, které bylo po II. světové válce odsunuto. Traduje se, že si někteří do kufříku jako upomínku na své rodiště přibalili i části betlémů. Pohraničím se pak přehnala zlatokopecká vlna, leccos podlehl zkáze nebo v boji s novým „světonázorem“. Králíckými – a nejen těmito – betlémy se zabývali jen sběratelé a muzea. Pravidelně jsme se tak s nimi potkávali a dodnes potkáváme na četných vánočních výstavách, kde jsou jasně rozpoznatelné od ostatních.

Potud by se obsah prosincové výstavy Městského muzea v Králíkách nijak nelišil od ostatních. Důvodem, kvůli němuž však cesta stála za to, byla provenience exponátů. Nejednalo se totiž jen o klasické místní zdroje, ale kurátor Ivo Pecháček sáhl i do oblasti, kolem níž se dlouho chodilo po špičkách. Obrátil se totiž i na bývalé rodáky – tj. sudetské Němce a výsledkem je zápůjčka dvou původních králíckých betlémů, které jsou ve vlastnictví občanů Spolkové republiky. Po dlouhé době se tak věci opět vrací na místo svého vzniku, aby pomohly utvářet onu tolikrát opakovanou paměť místa.

Na vernisáž konanou v úterní podvečer 2. prosince 2008 přišlo zhruba 50 místních obyvatel, což je na malé město

jistě úspěch, který svědčí o propojení muzejní práce s komunitou. S výjimkou místní radnice v osobě paní starostky a jejího zástupce se nenápadný, nicméně průlomový počín obešel bez přítomnosti politiků. Soubor vystavených předmětů je hmatatelným dokladem skutečnosti, že tradované animozity jsou nahrazovány komunikací, osobními kontakty. V Králíkách v prosinci 2008 se tak událo mnohem více než jen vernisáž betlémů – uzavřel se zde jeden historický kruh.

Hana Dvořáková

Muzejní toulky po muzeích východní Francie

Letní měsíce bývají jako stvořené pro návštěvu muzejních expozic, obdobně je tomu i ve Francii, kde poskytnou nejen zajímavý prožitek, ale i toužebně vyhledávaný stín a zklidnění lidské mysli. Koncem června jsem s rodinou vyrazil do východní části Francie, kde jsme si od agentury Gîtes de France pronajali malý domek na burgundském venkově. Burgundsko náleží k těm oblastem, které člověka naprosto uchvátí kouzelně členitou krajinou s malebnými vinicemi a překvapivě milým místním obyvatelstvem.

Má prvá cesta začíná v severní hornaté části Burgundska, v muzejním komplexu s původním keltským (galským) jménem **Bibracte** (nedaleko města Autun). Jedná se o moderní budovu muzea, postavenou v místě původního keltského oppida, v níž je zřízena expozice věnovaná životnímu stylu původních keltských obyvatel. Expozice je umístěna v několika podlažích, působí velmi vzdušně a lehce, a jako průvodce je možno využít poslechový bezdrátový přenosný systém v několika jazycích, který pružně reaguje na pohyb návštěvníka v jednotlivých muzejních sálech. Je zde také vystavena řada originálních sbírkových předmětů, zapůjčených z jiných evropských zemí (Rakousko, Slovinsko).

Přístup personálu je sice profesionální, ale v kombinaci s daným prostředím může mít příchodní pocit, že se ocitl v nějakém soukolí dobře fungujícího stroje, který jej někam unáší bez možnosti nějak tento děj ovlivnit. Po skončení prohlídky v muzeu doporučuji vyrazit ještě do přilehlých exteriérů, kde uvidíte rekonstruované rozsáhlé keltské oppidum, což jednoznačně uvítají rodiny s dětmi.

Další cesta vedla údolím řeky Rhôny do města Lyonu, kde je umístěno **Galo-románské muzeum**, které ilustruje následnou římskou fázi francouzských dějin. Jedná se opět o moderní budovu, sousedící s původním římským amfiteátre. Budova i interiér muzea na návštěvníka zapůsobí velkolepým až bombastickým dojmem, expozice byla zřejmě

Kalendárium kulturních událostí

Bělá pod Bezdězem

Muzeum v Bělé pod Bezdězem

Čepce	do 4.10.2009
Militaria	1.5. – 4.10.2009
Domov a cesty – fotografie Jaroslava Veselého	2.5. – 31.5.2009

Benátky nad Jizerou

Muzeum Benátky nad Jizerou

Fojství v českých zemích	květen – červen 2009
Hrajeme si na Kelty	1.5. – 1.11.2009
Jan z Werthu – generál 30. leté války	1.5. – 1.11.2009

Benešov

Muzeum umění a designu Benešov

Jolana Havelková – Krajina 06	15.10.2008 – 28.2.2009
Miloslav Moucha – Životapříběh	22.1. – 19.4.2009
Petr Holeček a Dalibor Blažek – Setkání zvláštního druhu	24.4. – 14.6.2009

Bílovec

Muzeum v Bílovci

Dějiny lité bronzem	20.2. – 17.3.2009
---------------------	-------------------

Blovic

Muzeum jižního Plzeňska v Blovicích

Ze školního kabinetu	15.1. – 27.2.2009
Jan Nepomucký	5.3. – 20.5.2009
Hledání zmizelého – archeologie zaniklých vesnic na jižním Plzeňsku	5.3. – 13.4.2009
Československá samostatná obrněná brigáda a jižní Plzeňsko	21.4. – 20.5.2009

Jak si kdo ustele...	8.5. – 31.12.2009
Poslové magie – africké loutky a masky	30.5. – 6.9.2009

Brandýs nad Labem

Oblastní muzeum Praha – východ

Dřevčice v příbězích archeologie	6.11.2008 – 31.1.2009
----------------------------------	-----------------------

Brno

Moravská galerie v Brně

Místodržitelův palác

Antonio Maria Beduzzi (1675–1735). Boloňský dekoratér a rakouská aristokracie	23.1. – 26.4.2009
Múza pod nebesy	12.3. – 7.6.2009

Pražákův palác

Vladimír Skrepl: Jako v zrcadle	6.3.2009 – 28.6.2009
---------------------------------	----------------------

Uměleckoprůmyslové muzeum

Bruselský sen	20.11.2008 – 1.3.2009
Bytosti odnikud	26.3. – 7.6.2009

Moravské zemské muzeum

Biskupský dvůr

Bojná. Nové centrum Velkomoravského Nitranská.	31.10.2008 – 16.2.2009
--	------------------------

Etnografický ústav

Zapomenutý půvab – historické památníky	10.3. – 30.5.2009
Japonsko, má láska	24.3. – 12.9.2009
Víte-li pak, jak sedláček obilíčko seje. Historické formy českého zemědělství	31.3. – 10.10.2009

Pavilon Anthropolos

Egypt – tajemství pouště a pyramid, Egypt – proměny	1.10.2008 – jaro 2009
Oživil duchové Afriky – africké loutky a masky ze sbírky	14.10.2008 – jaro 2009
O. Darkowské	14.10.2008 – jaro 2009
Petr Modlitba, Kristýna Pojerová – Od kosti k obrazu II	27.1. – 15.3.2009
Nejstarší umění střední Evropy	7.4. – 27.9.2009

Mendelovo muzeum

Krásky starobrněnského opatství	prosinec 2008 – únor 2009
První zemědělci	31.3. – 10.10.2009
Expedice středověk	12.5. – 17.10.2009

Muzeum města Brna, p. o.

Jan Zoričák (Yan Zoritchak) – Sklo	4.3. – 19.4.2009
Reiner Packeiser (Vitra Design Museum)	15.4. – 17.5.2009

Technické muzeum v Brně

200 let od narození Louise Brailla	16.2. – 31.5.2009
Ressel – muž, jenž rozpohyboval lodě	2.3. – 17.5.2009

Bruntál

Muzeum v Bruntále, p. o.

Igor Minárik – Kresbomalby, Eva Cisárová – Mináriková	
– Textilní koláže	23.1. – 22.2.2009
Vily Moravskoslezského kraje	5.3. – 29.3.2009
Daniela Vinopalová – Objekty	3.4. – 12.5.2009
40 let Chráněné krajinné oblasti Jeseníky	29.5. – 31.7.2009

Čáslav

Městské muzeum a knihovna Čáslav

Vůně kávy	2.2. – 8.3.2009
Historické kolébky a kočárky	23.3. – 5.7.2009
Lidové zvyky ve středních Čechách	1.4. – 16.5.2009

Česká Lípa

Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě

Proměny českolipských ulic	8.3. – 19.4.2009
Rostliny v umění a řemesle	13.3. – 26.4.2009
Čarovné bylinky	13.3. – 26.4.2009
Příroda starých pánů	30.4. – 7.6.2009
Ivan Čech – obrazy, Karel Burda – fotografie	8.5. – 7.6.2009
Pohlednice Libereckého kraje	8.5. – 7.6.2009

Galerie

Hrady a zámky ve výtvarném umění ze sbírek VMG	7.3. – 31.12.2009
--	-------------------

Galerie Jídelna

Tereza Chaloupková	7.3. – 5.4.2009
Eliška Jakubíčková	11.4. – 10.5.2009
Proměny českého venkova v díle Václava Fialy	21.5. – 14.6.2009

Česká Třebová

Městské muzeum

Výstavní síň kulturního centra

160 let trati Česká Třebová – Brno	15.2. – 28.2.2009
Z kuchyně našich babiček	9.3. – 26.3.2009
Balada o vášni	21.4. – 10.5.2009

České Budějovice

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích

Venezuela křížem krážem	12.12.2008 – 1.3.2009
-------------------------	-----------------------

Wortnerův dům AJG

Jan Smetana	29.1. – 15.3.2009
-------------	-------------------

Český Těšín

Muzeum Těšínska, p. o.

Obrázky z minulosti Těšínského Slezska	do 31.12.2009
Radnice v Českém Těšíně	13.1. – 31.12.2009

Dačice

Městské muzeum a galerie

Rudolf Procházka – dřevěná plastika	15.2. – 22.3.2009
Marie Janíčková – malba na hedvábí	15.2. – 22.3.2009
Vlastimil Sítař – fotografie a fotografiky	15.2. – 22.3.2009

Františkovy Lázně

Městské muzeum Františkovy Lázně

Anni Wallitzer – Hra s barvami	13.1. – 5.3.2009
--------------------------------	------------------

Kalendárium kulturních událostí

Frenštát pod Radhoštěm

Muzeum ve Frenštátě pod Radhoštěm

Dary tří králů 4.2. – 1.3.2009

Plynutím času 13.2. – 29.3.2009

Frýdek-Místek

Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, p. o.

Létající drahokamy 16.10.2008 – 22.3.2009

Frýdek a Místek před sto lety 29.1. – 5.4.2009

Fulnek

Kapucínský klášter ve Fulneku s kostelem sv. Josefa

Kamenné svědectví minulosti do 29.3.2009

Haviřov

Památník Životické tragédie

1918 – vznik republiky 24.6.2008 – 31.3.2009

Výstavní síň Musaion

Pojďme na ryby 17.2. – 30.6.2009

Hlinsko v Čechách

Městské muzeum a galerie Hlinsko, p. o.

Do třetice všeho dobrého, nebo třikrát a dost 6.3. – 3.4.2009

Romance pro jeden hlas 24.4. – 24.5.2009

Soubor lidových staveb Vysočina – Betlém

Výstava prací výtvarného oboru ZUŠ Hlinsko 24.4. – 14.6.2009

Hluboká nad Vltavou

Alšova jihočeská galerie v Hluboké nad Vltavou

Jan Smetana – souborná výstava 29.1. – 15.3.2009

Hlučín

Muzeum Hlučínska, p. o.

Sladký život čokolády 13.2. – 21.4.2009

Arnold Dudek – vzpomínky z cest nejen na pohlednicích 24.2. – 14.4.2009

Václav Navrátil – malíř, který žil rád v Hlučíně 21.4. – 7.6.2009

Jarmila Všetická – pohádkový svět keramičky 30.4. – 7.6.2009

Hodonín

Masarykovo muzeum v Hodoníně, p. o.

Výstavní sál Národní tř. 21

Nekonečný příběh bižuterie 27.11. – 22.2.2009

Horní Slavkov

Muzeum Horní Slavkov

Miroslav Kolbasa: Krajina 15.1. – 9.3.2009

Hranice

Městské muzeum a galerie v Hranicích

Tomáš Měšťánek – obrazy 22.1. – 29.3.2009

Hustopeče

Městské muzeum a galerie

Hana Celnarová – výstava obrazů, oděvů 2.2. – 22.2.2009

Noemi Raczová, Zsolt Luxacs – výstava objektů a grafik 1.3. – 29.3.2009

Daria Nagyová – keramika Miloš Fajkus – oleje 5.4. – 26.4.2009

Výstava prací žáků hustopečských škol 3.5. – 24.5.2009

Roman Wenzel – keramické plastiky 31.5. – 21.6.2009

Chomutov

Oblastní muzeum v Chomutově, p. o.

Zapomenutí hrdinové 16.1. – 28.2.2009

Chrastava

Muzeum historické hasičské techniky

Prodejní výstava cestovního ruchu 2.2. – 27.2.2009

Výstava harrachovské sklárny Novosad 2.3. – 30.3.2009

Výstava ZUŠ Liberec 1.4. – 29.4.2009

Výstava leteckého modelářství 4.5. – 29.5.2009

Chrudim

Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi

Jaroslav Milfajt – portrét výtvarníka 22.1. – 30.12.2009

Naivní divadlo Liberec ve sbírkách muzea 22.1. – 30.12.2009

Zdeněk Nytra 22.1. – 26.4.2009

Stínové divadlo 22.1. – 30.12.2009

UNIMA 2009 7.5. – 30.8.2009

Regionální muzeum v Chrudimi

Není šroubek jako šroubek 26.2. – 5.4.2009

František Jelínek – knižní vazby 20.3. – 28.5.2009

Práce žáků ZUŠ Chrudim 16.4. – 3.5.2009

Poslední divoký kůň 15.5. – 30.8.2009

Ivančice

Muzeum v Ivančicích

Comestor – Otec Tří králů a šíření jeho Historie scholastiky

v českých zemích 3.2. – 1.3.2009

Jablonec nad Nisou

Galerie Belveder

Dřevořezby českých panovníků 30.1. – 27.3.2009

Otcové města Jablonce. Zrození sportovní tradice 17.4. – 5.6.2009

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou

Šamani a čarodějové 27.2. – 17.5.2009

Jablunkov

Muzeum v Jablunkově

Putovali poutníci 11.11.2008 – 28.2.2009

Jesenice

Vlastivědné muzeum Jesenice

Václav Krob – obrazy 24.2. – 29.3.2009

Jihlava

Muzeum Vysočiny Jihlava, p. o.

Myslíte, že je to za námi? 31.1. – 1.3.2009

Obrázky z Beskyd 4.2. – 1.3.2009

Makrofotografie Pavla Krásenského 7.2. – 5.4.2009

Mozart ve Vídni 9.2. – 27.3.2009

Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě

Řeč umění II. Umění 1918–1948 11.12.2008 – 29.11.2009

František Bohumír Zvěřina (1835–1908) 5.2. – 19.4.2009

Jilemnice

Krkonoské muzeum Jilemnice

Jan Hladík – Pohádky o Krakonošovi 6.2. – 29.3.2009

Ze šatníků našich předků 3.4. – 19.4.2009

Jan hrabě Harrach 24.4. – 30.8.2009

Jílové u Prahy

Regionální muzeum v Jílovém u Prahy

Z darů muzeu 2007 29.11.2008 – 1.3.2009

Krajinou Ladislava Kulhavého 17.1. – 22.2.2009

Malované hedváby Martiny Poustecké 24.1. – 1.3.2009

Karlovy Vary

Krajské muzeum Karlovy Vary, p. o.

Moderní ruské ikony 5.2. – 29.3.2009

Muzeum Zlatý klíč

Hry a klamy 26.3. – 26.4.2009

Karviná – Fryštát

Výstavní síň Interklub Karviná

Dějiny udatného českého národa 27.1. – 3.5.2009

Klatovy

Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech

Lidová keramika 14.1. – 20.3.2009

Lidová architektura na Klatovsku 14.1. – 31.12.2009

Kalendárium kulturních událostí

Malovaná krása z Čech, Moravy a Slovenska 14.1. – 20.3.2009
Ladislav Stehlík 14.1. – 20.3.2009

Kopřivnice

Regionální muzeum v Kopřivnici o.p.s. – Technické muzeum

Deusex Kuchyňka 16.1. – 15.3.2009

Kostelec nad Černými Lesy

Muzeum hrnčířství

Historie černokostelecké plicní léčebny únor 2009

Petr Marek – fotografie březen 2009

Výtvarná společnost Tolerance praha duben 2009

Historické pohlednice Kostelce nad Černými lesy květen 2009

Kralupy nad Vltavou

Městské muzeum v Kralupech nad Vltavou

Řemesla našich předků 19.2. – 11.4.2009

Kutná Hora

České muzeum stříbra

Hrádek

Horní Porýní a Falc 2.4. – 30.4.2009

Kresby, litografie prof. Jindřicha Mahelky 6.5. – 7.6.2009

Kamenný dům

Mlsáme v každé době 1.4. – 29.11.2009

Tylův dům

Tváře Egypta – Mgr. Robert Hons 1.4. – 7.6.2009

Lány

Pamětní síň Dr. Alice Masarykové a ČSČK

Novodobé ostrostřelecké terče 15.1. – 1.3.2009

Liberec

Oblastní galerie v Liberci, p. o.

Wilhelm Riedel 11.12.2008 – 29.3.2009

Severočeské muzeum v Liberci, p. o.

...Zakresleno. J. V. Scheybal 16.1. – 8.3.2009

V ulitě jinak – geometrie designu Jana Padrnose 5.2. – 29.3.2009

Růžový svět panenky Barbie 26.3. – 10.5.2009

Duše Českého ráje 9.4. – 24.5.2009

Bakalaureáty 21.5. – 31.5.2009

Lidice

Lidická galerie

Fotografie Diany Zemetner listopad 2008 – únor 2009

Když je čtení barevné 11.2. – 3.5.2009

Litoměřice

Oblastní muzeum v Litoměřicích, p. o.

Anna Tůmová–Nekudová – obrazy a keramika 15.1. – 29.3.2009

Severočeská galerie výtvarného umění

v Litoměřicích, p. o.

Jiří Šalamoun – Trvalé následky 11.12.2008 – 22.2.2009

Litomyšl

Regionální muzeum v Litomyšli

Fenomén Litomyšl. Příběh moderní architektury malého města 21.2. – 12.4.2009

Loštice

Památník Adolfa Kašpara

Setkání 12.2. – 29.3.2009

Louny

Galerie Benedikta Rejta

Jan Hendrych 7.2. – 26.4.2009

Oblastní muzeum v Lounech, p. o.

Sínice a řasy v potravě člověka 14.1. – 29.3.2009

Kolomazníci anebo kdo maže, ten jede 21.1. – 22.3.2009

Lounské parky 1.4. – 31.5.2009

Tomáš Záborec – obrazy 8.4. – 31.5.2009

Mělník

Regionální muzeum Mělník

Český dřevák a jeho host Karel Novotný 6.2. – 8.3.2009

Poslední Germáni v Čechách 20.2. – 22.3.2009

Mělnicko – barevné kouzlo přírody 13.3. – 12.4.2009

Mami, budeš babičkou 15.5. – 28.6.2009

Mladá Boleslav

Muzeum Mladoboleslavska

Stereofotografie 8.1. – 22.2.2009

Od rukopisu k tisku 10.1. – 19.3.2009

Knihy o Skalsku 26.2. – 12.4.2009

Merkur 4.4. – 14.6.2009

Boleslavské impresie 16.4. – 24.5.2009

Jiří Pešán – obrazy 28.5. – 28.6.2009

Mnichovo Hradiště

Muzeum města Mnichova Hradiště

Československá armáda v letech 1918–1945 duben – květen 2009

Mohelnice

Vlastivědné muzeum

Severní Morava – 50 let historie sborníku 12.12.2008 – 28.2.2009

Most

Galerie výtvarného umění v Mostě, p. o.

Jan Pištěk – Paměť obrazů 29.1. – 15.3.2009

Oblastní muzeum v Mostě, p. o.

Automobily dravé i hravé v designu a kresbách Václava a Jiřího 27.1. – 29.3.2009

Krále a jejich žáků 27.1. – 29.3.2009

Netolice

Muzeum JUDr. Otakara Kudrny v Netolicích

Iva Huttnerová – obrázky 1.5. – 11.6.2009

Obnovená krása 1.5. – 30.10.2009

Nová Paka

Městské muzeum Nová Paka

Nejstarší fotografie autorů z Nové Paky 3.4. – 17.5.2009

Výstava dokumentů a fotografií k 90. výročí založení klubu 3.4. – 17.5.2009

českých turistů v Nové Pace 22.5. – 21.6.2009

Vlastimil Mužiček – obrazy 22.5. – 21.6.2009

Nové Město na Moravě

Horácká galerie v Novém Městě na Moravě

Blanka Šperková – Radost z drátu 20.11.2008 – 1.3.2009

Horácké muzeum

David Mahel 3.2. – 28.2.2009

Nové Strašecí

Městské muzeum

Tvořítka, formy a formičky z kuchyně naší babičky 26.2. – 29.3.2009

Nový Jičín

Muzeum Novojičinska, p. o.

Acháty 11.2. – 19.4.2009

Nymburk

Vlastivědné muzeum Nymburk

Hanuš Bohman – Obrazy a karikatury 12.12.2008 – 28.2.2009

Opava

Památník Petra Bezruče

Kdo zdvihne můj štít? Sto let od prvního vydání Slezských písní 2.3. – 31.5.2009

Kalendárium kulturních událostí

Slezské zemské muzeum

Kouzlo krystalu 15.1. – 29.3.2009
Opava v proměnách času 12.2. – 19.4.2009
Amoniti – ozdoby i dravci dávno zaniklých moří 19.3. – 18.5.2009
Krása, která hřeje 30.4. – 23.8.2009

Orlová-Lutyně

Výstavní síň Muzea Těšínska, Dům dětí a mládeže

Vzácné kočkovité šelmy ze sbírek Slezského zemského muzea 21.10.2008 – 28.2.2009

Ostrava

Galerie výtvarného umění v Ostravě, p. o.

SVÁRY ZŘENÍ – fazety modernity na přelomu 19. a 20. století 3.12.2008 – 28.2.2009
České a slovenské výtvarné umění 60. let 20. století 18.3. – 25.4.2009

Architekt Oscar Niemeyer – Brasília 20.3. – 16.5.2009
Očima Maxe Švabinského – Portréty českých i světových osobností 25.3. – 9.5.2009
Skvosty evropského umění 25.3. – 31.12.2009
Erich Mendelsohn. Dynamika a funkce 21.5. – 4.7.2009

Ostravské muzeum, p. o.

A. V. Lebeda, nekorunovaný král českých puškařů 17.12.2008 – 22.2.2009
Jaroslav Malík – První večere Páně 1929 26.2. – 5.4.2009

Pardubice

Východočeská galerie v Pardubicích

Druhá příroda do 22.2.2009
Jakub Dvorský, Václav Blín, Zdeněk Daněk, Jakub Nepraš listopad 2008 – únor 2009

Východočeské muzeum v Pardubicích

Design – tvář věcí II. (textil) 7.11.2008 – 20.2.2009
Vily pardubického kraje 22.2. – 0.5.2009

Paseky nad Jizerou

Památník zapadlých vlastenců

Z historie firmy DETOA Albrechtice 3.5.2008 – 26.4.2009
Malovaný nábytek paseckých Čermáků 2.5. – 25.4.2010

Praha

Galerie Rudolfinum

Andy Warhol – Motion Pictures 29.1. – 5.4.2009

Muzeum hlavního města Prahy

Slabikář návštěvníků památek – haptická výstava duben – červen 2009
Adolf Loos 1.10.2008 – 5.4.2009
Praha letem po sto letech 3.12.2008 – 1.3.2009
Na frontě studené války 25.2. – 3.5.2009
Cesta do hlubin města 13.5. – 23.8.2009
Pražská mincovna 27.5. – 23.8.2009

Museum Kampa – Nadace Jana a Medy Mládkových

Václav Cigler duben – červenec 2009
Jindra Víková: Tváře – Fragmenty 14.1. – 1.3.2009
Dalibor Chatrný – Tři okruhy tvorby 13.2. – 13.4.2009

Muzeum Policie ČR

Kriminalistika proti zločinu do 30.6.2009
Pražské motivy květen – červenec 2009
Kriminalistický kabinet 1954–1970 1.10.2008 – 30.6.2009
Jedna Indonézie – Tisíc tváří 21.1. – 22.2.2009

Národní galerie v Praze

Klášteř sv. Anežky České Svatý Václav – ochránce české země 19.12.2008 – 8.3.2009

Šternberský palác

Portrét dámy od Philippe de Champaigne 1.4.2008 – 31.3.2009

Veletržní palác

Pablo Picasso – Grafické práce 1904–1905 20.11.2008 – 1.3.2009

Valdštejnská jízdárna

Tance a slavnosti 16–18. století 12.12.2008 – 3.5.2009

Zámek Zbraslav

Umění Koreje 16.6.2007 – 17.5.2009
Zdeněk Thoma – Na čajové stezce 6.12.2008 – 8.3.2009

Národní muzeum

Republika 28.10.2008 – 15.3.2009
Nejen suchá věda 3.12.2008 – 26.11.2009
Století českého hokeje 12.12.2008 – 15.3.2009
Hračky naší Kačky 12.2. – 17.5.2009

NM – České muzeum hudby

Malovaná muzika Karla Franty 5.12.2008 – 2.4.2009
Josef Haydn – Univerzální hudební génius 21.1. – 19.2.2009

NM – Musaion

Len, konopí, kopřiva 17.10.2008 – 1.3.2009
Česká krajina v obrazech Václava Fialy 17.10.2008 – 1.3.2009

NM – Náprstkovo museum

Nová stálá expozice: Nias – ostrov předků a mýtů
Kosatka, krkavec, žába, burňák 4.11.2008 – 8.3.2009

Národní zemědělské muzeum Praha

František Thomayer – zahradní architekt 12.12.2008 – 29.3.2009

Správa Pražského hradu

Jízdárna Pražského hradu

Slovenský obraz/Obraz Slovenska 28.10.2008 – 22.3.2009

Uměleckoprůmyslové museum v Praze

Nová stálá expozice: Barokní umělecké řemeslo ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze – Schwarzenberský palác
Artěl: Umění pro všední den (1908–1935) 27.11.2008 – 15.3.2009

Galerie Josefa Sudka

Ota Richter: Fotografie z exilu 15.1. – 19.4.2009

Židovské muzeum v Praze

Jaroslav Róna – Podobenství 29.1. – 10.5.2009

Prachatice

NM - Muzeum české loutky a cirkusu

Madagaskar 8.10.2008 – 31.3.2009

Prachatické muzeum

Výuka Prachaticemi 1.4.2008 – 3.5.2009
Kraslice Lenky Volkové 1.4. – 13.4.2009

Prostějov

Muzeum Prostějovska v Prostějově, p. o.

České a moravské synagogy 22.1. – 15.3.2009

Prostřední Lhota u Nového Knína

Muzeum Křížovnický špýchar – Muzeum života venkovského obyvatelstva středního Povltaví

Kapličky, kříže a boží muka na Novoknínsku 25.4. – 31.10.2009
Poutní místa na Příbramsku 25.4. – 31.10.2009
Modely zemědělských strojů a nářadí 25.4. – 31.10.2009
Krajina a sídla 25.4. – 31.7.2009
Zlato a Čeliny 25.4. – 31.10.2009
Keltské oppidum Hrazany 25.4. – 31.10.2009

Přerov

Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Obraz slov 20.2. – 3.5.2009

Kalendárium kulturních událostí

Přeštice

Dům historie Přešticka

<i>Papírový svět</i>	22.1. – 22.3.2009
<i>Z tvorby Marie Zajíčkové</i>	22.1. – 22.3.2009
<i>Nostalgie světla a stínu</i>	9.4. – 23.9.2009
<i>Eva Pilarová – Fotoobrázky</i>	9.4. – 23.8.2009

Příbor

Muzeum a pamětní síň Sigmunda Freuda v Příboře

<i>Beskydy – Domov velkých šelem</i>	6.2. – 3.3.2009
--------------------------------------	-----------------

Příbram

Hornické muzeum Příbram

Březové hory – cáčovna dolu Vojtěch

<i>Dantovo peklo</i>	do 31.5.2009
----------------------	--------------

Rakovník

Muzeum T. G. M. Rakovník

<i>Současné obyčejové tradice ve středních Čechách</i>	11.2. – 22.3.2009
<i>Vladimír Pokorný – Fotografie</i>	18.2. – 22.3.2009

Roudnice nad Labem

Galerie moderního umění

<i>František Ronovský Vzpomínky 1965–1970</i>	5.2. – 13.4.2009
<i>Miloš Ševčík – Chvění</i>	19.2. – 13.4.2009

Podřipské muzeum

<i>Staré mince ze sbírky Podřipského muzea</i>	březen – květen 2009
<i>Draví práci na Podřipsku</i>	leden – únor 2009

Roztoky u Prahy

Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy

<i>Kočárky a kolébky ze sbírky Miloslavy Šormové</i>	31.10.2008 – březen 2009
<i>Dřevěné plastiky</i>	14.11.2008 – únor 2009
<i>Betlémy, tentokrát kralické</i>	5.12.2008 – únor 2009

Rýmařov

Městské muzeum Rýmařov

<i>Gola Jindřich</i>	březen 2009
<i>Po stopách dinosaurů</i>	květen 2009
<i>Fotografie – Sára Saudková</i>	duben 2009

Sedlčany

Městské muzeum Sedlčany

<i>Člověk nepřítel i samaritán</i>	3.3. – 5.4.2009
<i>Fotografie cestovatele Lukáše Synka</i>	7.4. – 10.5.2009
<i>Svět brouků</i>	12.5. – 14.6.2009

Sovinec

Hrad Sovinec

<i>Oděvy pěti století III</i>	1.5. – 31.5.2009
-------------------------------	------------------

Stěbořice

Arboretum Nový Dvůr

<i>50 let návštěvnícké sezóny v Arboretu Nový Dvůr (1959–2009)</i>	1.1. – 30.6.2009
<i>Kronika Arboreta Nový Dvůr (1958–2008)</i>	1.1. – 31.12.2009
<i>Arboretum Nový Dvůr a Evropa</i>	25.3. – 30.6.2009

Strakonice

Muzeum středního Pootaví

<i>Jindřich Krátký – obrazy, kresby</i>	28.4. – 5.7.2009
<i>50. výročí 25. protiletadlové raketové brigády</i>	7.5. – 21.6.2009

Strážnice

Městské muzeum

<i>Výstava paličkování</i>	14.1. – 5.3.2009
<i>Lidový ornament a dřevořezby</i>	24.5. – 2.7.2009

Šumperk

Vlastivědné muzeum v Šumperku, p. o.

<i>Lea Vivot</i>	květen – srpen 2009
<i>Krásy loštických pohárů</i>	16.12.2008 – 22.2.2009
<i>Krásy lesnických uniforem</i>	6.2. – 12.4.2009
<i>Člověk tvůrce: Příběh 1. kámen</i>	26.2. – 24.5.2009

Galerie Šumperska

<i>PAINT</i>	13.2. – 26.4.2009
--------------	-------------------

Tábor

Muzeum fotografie Šechtla a Voseček

<i>Fred Payne Clatworthy: Fotografie v přírodních barvách</i>	21.11.2008 – 28.2.2009
---	------------------------

Teplíce

Regionální muzeum v Teplících, p. o.

<i>Nová stálá expozice: Po stopách zaniklého kláštera v Teplících</i>	
<i>Výstava historických kočárků</i>	28.2. – 30.5.2009

Třebíč

Muzeum Vysočiny Třebíč, p. o.

<i>Pět trebičských fotografů</i>	29.1. – 8.3.2009
<i>František Bohumír Zvěřina (1938–1908)</i>	5.3. – 3.5.2009
<i>Příroda Čech a Slovenska</i>	19.3. – 3.5.2009

Týn nad Vltavou

Městské muzeum

<i>90. výročí Českého rybářského svazu Týn nad Vltavou</i>	květen – červen 2009
<i>Stopy – zajímavé sbírkové předměty z pozůstalosti regionálních osobností</i>	květen – červen 2009
<i>Ak. malíř – Jaroslav Vojna</i>	březen – duben 2009

Uherské Hradiště

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, p. o.

<i>Krásy, která hřeje – Gotické a renesanční kachle Moravy</i>	27.11.2008 – 28.2.2009
--	------------------------

Uherský Brod

Muzeum Jana Amose Komenského

<i>František Rajchl (1865–1938) – učitel, překladatel a muzejník</i>	21.11.2008 – 1.3.2009
<i>Labyrint srdce i světa – Inspirace Komenským Milivojem Husákem</i>	16.1. – 3.5.2009

Úpice

Městské muzeum a galerie Julie W. Mezerové

<i>Slavné vily Královohradeckého kraje</i>	8.2. – 20.3.2009
<i>Velikonoce v muzeu</i>	31.3. – 12.4.2009
<i>Historie města aneb co odnesl čas</i>	21.4. – 13.6.2009

Valašské Meziříčí

Muzeum regionu Valašsko ve Vsetíně

<i>100 let MGM ve Valašském Meziříčí – koberce, gobelíny</i>	27.11.2008 – 25.2.2009
--	------------------------

Veselý Kopec

Soubor lidových staveb Vysočina

Veselý Kopec

<i>Velikonoce na Veselém kopci</i>	11.4. – 13.4.2009
<i>Stojí, stojí domeček...</i>	11.4. – 31.10.2009

Vodňany

Městské muzeum a galerie

<i>90. výročí založení Červeného kříže ve Vodňanech</i>	2.2. – 27.2.2009
---	------------------

Vojna u Příbrami – Lešetice

Památník Vojna u Příbrami

<i>Popel a déšť</i>	27.3. – 30.6.2009
---------------------	-------------------

Kalendárium kulturních událostí

Vrchlabí

**Správa KRNP, Krkonošské muzeum
– Augustiniánský klášter**

Tibet 19.1. – 22.3.2009
Zmizelý Špindl 5.2. – 19.4.2009
Morzinové a Vrchlabí 31.3. – 4.10.2009
Ptáci na známkách 28.4. – 7.6.2009
Krkonošské muzeum – Tři historické domy
Lyží mistr maže klisť 6.12.2008 – 15.3.2009

Vsetín

Muzeum regionu Valašsko ve Vsetíně, p. o.

Ze zámeckých obrazáren 7.12.2008 – únor 2009

Vysoké nad Jizerou

Vlastivědné muzeum pro Vysoké nad Jizerou a okolí

2. salon fotografů 30.12.2008 – 28.2.2009

Vysoký Chlumec

Skanzen Vysoký Chlumec – Muzeum vesnických staveb středního Povltaví

Nejstarší roubené chalupy 25.4. – 31.10.2009
Sekyry v životě vesnického člověka 25.4. – 31.10.2009

Zábřeh

Vlastivědné muzeum

Putování Jana Eškymo Welzla 18.12.2008 – 7.3.2009
Josef Macek – Malování v čase 19.3. – 6.6.2009

Zlín

Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně, p. o.

Petr Kunčík 25.11.2008 – únor 2009

Dům umění

České a Slovenské umění 60. let 9.12.2008 – únor 2009

Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, p. o.

Modrá láska 5.2. – 10.5.2009

Jak se rodí večerníčky 12.2. – 3.5.2009

Zlatožlutá pro Provence 19.2. – 10.5.2009

Znojmo

Jihomoravské muzeum ve Znojmě, p. o.

Pavel Tasovský – Kované plastiky, Jiří Ryšavý – obrazy, kresby 5.2. – 7.3.2009

Žacléř

Městské muzeum Žacléř

Krkonoše vnitřní – vnější 6.2. – 31.3.2009

Výstava akvizic u příležitosti 10. výročí otevření 30.4. – 31.8.2009

Pozvánka na Sněm Asociace muzeí a galerií ČR

Vážená muzea a galerie,

rádi bychom vás s přestihem informovali, že počátkem října tohoto roku se bude konat IX. Sněm Asociace muzeí a galerií ČR. Uskuteční se v nově otevřených prostorách Sladovny v Písku. Podrobnější informace přineseme v příštím čísle Věstníku a budou také publikovány na internetových stránkách AMG.

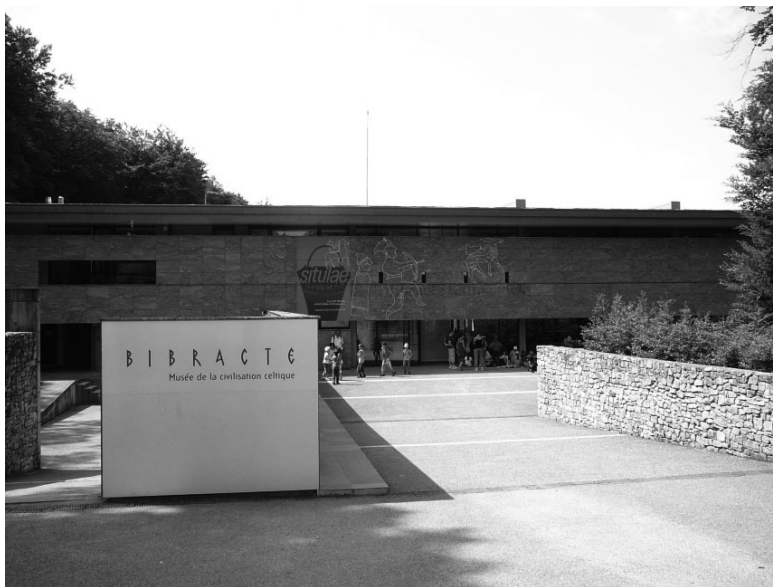
Vyzýváme k hojné účasti a doufáme, že se na podzim setkáme!

řešena s cílem co nejvíce oddělit návštěvníka od uspěchaného dechu současného města.

Celkový dojem je umocněn i tím, že vlastní muzejní skelet budovy je z betonu a architekti spojili vystavené exponáty s tím „největším“ – s amfiteátre, na který je pohled přímo z obrovských oken expozice. Jedním z nejceněnějších vystavených předmětů je velká bronzová deska od císaře Claudia z 1. stol. n. l., která dává obyvatelům Lyonu zvláštní privilegia.

K prohlídce muzea je možno obdržet krátký text ve světových jazycích či využít několika stacionárních poslechových míst, umístěných v průběhu expozice.

Něco zcela jiného jsem objevil v jižním výběžku Burgundska, hlavním městě oblasti Beaujolais, městečku **Beaujau**. Z malebného náměstíčka (či spíše vesnické návsi) vstupují do místního muzea, kde mi paní pokladní v téměř rodinné atmosféře prodává lístek a podává alespoň krátký anglický textík, jež vypovídá o expozici věnované regionálnímu vinařství. Procházím kolem vystavených předmětů a uvědomuji, že místní obyvatelé

Muzeum v Bibracte

díky překladu stejnojmenného díla francouzského spisovatele Gabriela Chevalliera, v němž humorně podal život na této vsi, věnuje jí výše uvedený název. Příběh sporu o pánský záchodek (kdo nečetl, měl by tak učinit) je jistě fikcí, ale místní obyvatelé si jej vzali za svůj a věnovali autorovi a jeho dílu malinké muzeum, kam umístili snad všechny

překlady tohoto díla, mezi nimiž jsem našel i dvě vydání česká. Expozice je doplněna multimediální technikou s projekční místností, kterou by zde příchozí rozhodně nečekal. Po prohlídce muzea „muzejnice“ odhalí ještě své další povolání – pozve mne do vinného sklepa, bezprostředně sousedícího s muzeem, kde je možné v klidu si vychutnat produkty místních vinařů.

Po návštěvě výše uvedených muzeí mne napadá, jak je to vše jednoduché – na jedné straně můžete mít velký projekt celostátního významu, velkoryse podpořený státními financemi, a zbudovat na zelené louce muzejní komplexy, kde se vám o návštěvnost zcela jistě postarají školní výpravy.

Ale na druhé straně stačí být prostě hrdý na místo, kde žili moji předkové, a chtít, aby jej i ti ostatní vnímali jako lokalitu, která je něčím zajímavá, jedinečná, a kde se prostě od pradávna dobře žije. Osobně jsou mi bližší ta místa druhá, jejichž historii by měla malá regionální muzea dokumentovat. A věřím, že těchto míst bude i u nás stále více přibývat.

David Hroch

Muzeum v Beaujau

jsou na život a práci svých předků pyšní – předměty jako by byly před chvilkou odejmuty z rukou zručných vinařů a s krásnými znaky toho, že byly používány (ošoupání, jemné odření), umístěny do roztomilých vitrín, kde je šikovné ruce opatřily ručně psanými popiskami. Beaujau je zkrátka kouzelné místo, které určitě stojí za to navštívit.

Nedaleko Beaujau se nachází vesnice **Vaux**, která je našinci známa spíše pod názvem Zvonokosy (ve fr. Clochemerle)

nové expozice

Nová expozice Oblastního muzea Praha-východ v brandýské katovně

Na sklonku října minulého roku zpřístupnilo Oblastní muzeum Praha-východ v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi část brandýské katovny. V nejstarších místnostech tohoto renesančního domu se zachovalou sgrafitovou výzdobou, který nejpozději od 17. století sloužil jako obydlí místních katů a patří k výjimečným památkám hrdelního práva, muzeum otevřelo novou expozici, příznačně věnovanou dějinám kriminality ve městech v raném novověku.

Expozice seznámí návštěvníky s historií hrdelního práva v 16.–18. století, kdy měl Brandýs nad Labem, podobně jako řada jiných měst, právo vyslýchat zločince, vynášet nad nimi rozsudky včetně trestu smrti, a také vykonávat popravy. Se soudní pravomocí úzce souviselo tzv. útrpné právo neboli výslech na mučidlech, které se tehdy při výslechu používalo. V části expozice je proto instalována „mučírna“, které dominuje žebřík, na němž byli natahováni delikventi při výslechu. Některé „bezpečnější“ předměty si zájemci mohou

sami vyzkoušet a vcítit se tak do role vězňů. Návštěvníci se zde také mohou dozvědět, jak to dříve vypadalo ve vězení a jak probíhal výslech člověka obviněného ze zločinu.

Druhá část expozice pak zájemce obeznámí s postavením kata ve společnosti, s nejčastějšími zločiny, které byly trestány smrtí, a také s průběhem tehdy veřejných poprav. Dobové grafiky názorně dokreslují způsoby poprav obvyklých v našem prostředí, ale třeba i to, jak vlastně vypadal kat. Poprvé zde jsou zveřejněny ukázky z archivních dokumentů, které přibližují některé konkrétní případy z Brandýsa a okolí, otázky kladené při výslechu, rozsudek smrti či ceník katů. K vidění jsou rovněž předměty útrpného práva užívané při tortuře a výkonu trestu.

Velký zájem návštěvníků vyvolala během slavnostního zahájení přítomnost dvou katů v dobovém oděvu, kteří názorně předvedli, jaké nástroje dříve kati používali při mučení i při popravách. Nejen dospělí, ale i děti se rádi zhostili role vyslýchaných vězňů. Dlužno říci, že naši kati byli mírní a nikomu nezkřivili ani vlasek. Obrovský úspěch pak slavil velký dort, stylově ozdobený utátnou rukou a provazem. Zakrvácená končetina byla naštěstí jen z marcipánu.

Karin Pátrová

Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích

Na sklonku roku 2008 byla pro veřejnost otevřena na teplickém zámku nová stálá expozice Regionálního muzea v Teplicích, p. o. Expozice nazvaná „Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích“ je situována v přízemí tzv. románského křídla teplického zámku. Toto nejstarší křídlo zámku bylo součástí kláštera benediktinek založeného okolo roku 1160

Expozice je koncipována tak, aby se její návštěvníci po zklapnutí vstupních dveří přenesli na přelom 12. a 13. století a pocítili genia loci unikátně dochovaných sakrálních prostor. Původní odhalené zdivo je prezentováno in natura, v podlahách prostřednictvím zasklených a nasvícených průhledů. Denní světlo prosvítá do expozice jen několika původními románskými okny různých tvarů. Do dochované kapitulní síně kláštera návštěvník vstupuje monumentálním rekonstruovaným portálem. V jedné z osmi místností expo-

čskou královnou Juditou, manželkou krále Vladislava, která zde byla zřejmě také pohřbena.

Nejdříve byla plánována pouze rekonstrukce románského křídla zámku, ale během ní archeologové zjistili, že i přes množství přestaveb je původní pozdně románská stavba zachována téměř v nedotčené podobě až do prvního patra. Následně bylo rozhodnuto, že tento unikátně dochovaný objekt musí být zpřístupněn veřejnosti. Díky podpoře Ústeckého kraje vznikla v přízemí nově rekonstruované budovy jedinečná multimediální muzejní expozice.

Součástí expozice, která prezentuje historii kláštera v celoevropském kontextu, jsou kromě ukázek dochovaných románských architektonických prvků také artefakty, písemnosti a grafiky, které byly získány během archeologických, stavebně-historických a archivních průzkumů.

zice jsou vystaveny také dva modely, jeden pro románskou, druhý pro gotickou fázi vývoje kláštera. První znázorňuje jeho podobu v 1. polovině 13. století, druhý představuje objekt těsně před zánikem, na počátku 15. století.

Multimediální expozice je doplněna dotykovými obrázkami s programy např. o historii benediktinského řádu a promítačkami, které na románské zdi promítají dokumentární filmy o archeologickém výzkumu na vnitřním nádvoří zámku, který probíhal v 50. letech 20. století. Právě během tohoto výzkumu byly v prostoru klášterní baziliky objeveny kosterní ostatky ženy, které v roce 2004 antropolog Emanuel Vlček ztotožnil s velkou pravděpodobností právě s královnou Juditou, zakladatelkou kláštera v Teplicích.

Eva Klášterková

Techmania science centre

V nově otevřeném science centru v areálu ŠKODA HOLDING a.s. v Plzni (vstup je V. bránou) návštěvníci naleznou odpovědi na takové otázky, jako např. co se s nimi stane, když okusí 200 000 voltů, jak zažít viditelný projev neviditelného, a nebo čím nás inspirovala příroda.

Techmania science center je projektem pilotního science centra, u nás je tento pojem zatím neznámý, neboť v zemích bývalého východoevropského bloku se výstavba těchto zařízení začíná pomalu prosazovat. Již fungující science centra jsou ve Slovinsku, Maďarsku a Estonsku. V Polsku se připravuje science centrum ve Varšavě, které by mělo být otevřeno v roce 2009. Nicméně ve světě se stala science centra velice oblíbeným místem pro trávení volného času. Pro srovnání v Kalifornii je otevřeno celkem 42 science center.

Přijít se můžete podívat na tyto expozice:

Edutorium

Expozice ŠKODA

Patentováno přírodou

MáToHáček

Edutorium

V našem Edutoriu návštěvníci mohou najít více než 60 interaktivních exponátů. Některé jsou veselé, jiné překvapující, ale všechny jsou zajímavé. Manipulací s exponáty je možné se pobavit, ale také odhalit, jak a proč věci fungují. Věda a technika nás obklopují na každém kroku, fyzika a matematika jsou skryty v obyčejných věcech, se kterými se denně setkáváme. Je možné experimentovat se zvukem, pohrát si s barvami, se světlem i stíny. Nechat se krásně oklamat optickými iluzemi. Prozkoumat lidské tělo a nahlédnete do mikrosvěta.

Expozice ŠKODA

Ojedinělé putování po časové ose od kořenů Škodovky až do dnešních dnů nabídne expozice

Škoda. K vidění je zrekonstruovaná parní turbína z roku 1922 – kompletní a schopná provozu. Modely lokomotiv i samostatné továrny, funkční modely trolejbusů, ukázky historického nářadí... Po cestě expozic se bude odvíjet historie oborů firmy se zastavením u stěžejních okamžiků. Jednotlivá období jsou zachycena na videosekvencích, které si návštěvníci mohou sami vybrat a prohlédnout na dotykových displejích. K vidění bude první měřený model ŠKODY SUPERB z mladoboleslavské ŠKODOVKY.

Patentováno přírodou

Jak lidé objevili princip vrtule, suchého zipu nebo sonaru? Na co všechno přišli třeba při zkoumání včel? Nejen přímé

exponát zaměřený na solární energii

využívání rostlin a živočichů, ale také „opisování“ od přírody už od pradávna přináší lidem prospěch. Příroda nás může naučit, jak levněji a efektivněji cestovat, jak léčit, jak postavit roboty, kteří se sami zorientují... Patentováno přírodou je výstava, která vypráví o napodobování přírody člověkem v současnosti a budoucnosti. Na deseti interaktivních stanovištích ukazuje, jak může pečlivé zkoumání přírody vést k novým vynálezům a vylepšením technologií. Vedle toho můžete v počítačové encyklopedii pátrat po odpovědích na nevyřešené otázky budoucnosti lidstva – například jak zajistit dostatek pitné vody a potravy.

MáToHáček

Pro malé i velké je připravena od začátku ledna nová hravá expozice MáToHáček se spoustou her, hraček a hlavolamů. Nejmenší si mohou zahrát na rybáře, složit barevného kohouta nebo postavit věž z Jenga kostek. Na chytré hlavičky všech generací čekají čtyři desítky hlavolamů – od jednoduchých až po ty opravdu obtížné. Najdete zde Jablečného červíka, tradičního Ježka v kleci, měkoučký japonský Polštářkolam, čínský hlavolam Tangram a mnoho dalších. Určitě vás potrápí Tajemství trezoru nebo Esche-rovny zrcadlové obrázky. Šikovné ruce a hodně trpělivosti bude vyžadovat žonglování s talířem, Beruška na stromě či Nejistá ruka.

Kaleidoskopy vás okouzlí, jehličkový reliéf překvapí. V zatemněném prostoru vaši pozornost zaujme Lava lampa a Plazma lampa. MáToHáček vám možná pomůže poodhalit tajemství některých fyzikálních zákonů. Pobaví vás zcela určitě.

Monika Kovandová

Barokní umělecké řemeslo ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze

Uměleckoprůmyslové museum obohatilo 29. ledna 2009 slavnostně otevřenou expozici českého barokního umění Národní galerie ve Schwarzenberském paláci o samostatnou část věnovanou uměleckému řemeslu střeoevropského kulturního prostoru od manýrismu přelomu 16. a 17. století až po klasicismus sklonku 18. století. Instalace v atraktivním prostředí nově zrekonstruovaných klenutých sálů podzemního podlaží paláce se na výzvu Uměleckoprůmyslového musea ujala architektka Eva Eisler, vedoucí

Ateliéru K.O.V. na VŠUP. Výběr více než čtyř set exponátů byl připraven kurátorkami UPM podle koncepce Petry Matějovické, s důrazem na vývoj výzdobných technik, ornamentiky i ikonografie. Expozice se soustřeďuje na tři zvolené okruhy nazvané Liturgie, Stolování a Ornamet.

Šicí souprava, střední Evropa, 2. polovina 18. století, stříbro zlacené, slonovina, glass, UPM v Praze

Impozantní dojem mší a průvodů období baroka je připomenut v expozici Liturgie bohatou kolekcí textilií a nádob užívaných při církevních obřadech, čerpající kromě fondů UPM také z majetku českých a moravských klášterů. Uzavřená kompozice vitrín směřuje k oltáři s obrazem Ukřižovaného. Oltář obklopují exponáty představující kult českých zemských patronů, v čele se sv. Janem Nepomuckým. Kasule i kalichy dokládají, že náročný ideový program nebyl v té době vlastní pouze dílům z oblasti volného umění. Mezi jmény objednavatelů vystavených předmětů nacházíme významné osobnosti českého duchovního života a kultury – Othmara Zinka, opata benediktinského kláštera v Břevnově, či Jana Evžena Tyttla, opata cisterciáckého kláštera v Plasech. Celistvostí dochování vyniká souprava parament, kterou věnovala kostelu sv. Václava na Proseku císařovna Marie Terezie.

Expozice v sále Stloučení naznačuje proměnu hostin celého sledovaného období od užívání soliterních nádob po vznik jednotně řešených souprav. Dvě souběžné dlouhé vitríny připomínají hodovní tabuli a její dlouhou cestu od chaosu k řádu. Důležitou roli v instalaci hraje kolekce příborů. Jedná se o výběr z početné sbírky historických příborů UPM, která je veřejnosti v této šíři představena po mnoha letech.

Ukázky z jiné neméně bohaté sbírky nalezne návštěvník v expozici nazvané Ornament. Jde o kolekci malovaných vějířů. I ona bývá vystavována velmi vzácně. Miniaturní výjevy na vějířích, bohaté tvarově i námětově, jsou srovnatelné s díly monumentálního umění. Instalace Ornament má podobu pestré mozaiky šperků, krajek, vějířů a textilních fragmentů, doplněnou o ukázky dámských i pánských oděvů a intarzovaných kabinetů, do nichž byly podobné předměty často ukládány.

-dle zaslaných materiálů

pozvánky na konference

Muzeum a škola ve Zlíně

Ve dnech 18.–19. března 2009 pořádá Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně již čtvrtý ročník konference Muzeum a škola, tentokrát s podtitulem „Jít si naproti“. Aktivní spolupráce s veřejností a se školami je v dnešní době nezbytnou součástí standardizovaných služeb, které muzea a galerie poskytují, a na nichž je postavena jejich společenská úloha. Muzea školám nabízejí hodnotné doplňkové programy, jak v podobě jednorázových akcí, tak ve formě dlouhodobých strukturovaných projektů. V této oblasti však stále existuje mnoho témat k diskusi: nedostatečné propojení muzejních projektů s rámcovými vzdělávacími programy a konkrétními potřebami školy, nedostatek muzejních pedagogů vyškolených pro práci s veřejností, odtrženost současné muzeologie od situace na muzejních pracovištích, financování muzejních projektů. Současně vzniká množství zajímavých muzejních programů a inspirativních témat, které bychom na půdě zlínské konference rádi prezentovali.

Po roce 1989 nastal čas „...položít základy pro systémové změny a vytvořit model spolupráce muzea a místního společenství, se zvláštním důrazem na spolupráci muzeí se školou.“ (A. Brabcová, 2002). V roce 2003 uspořádalo MJVM ve Zlíně první ročník konference Muzeum a škola. Konference měla zprostředkovat výměny názorů a zkušeností mezi zástupci muzeí, škol a dalších zainteresovaných subjektů v nových společenských podmínkách. Partnery

prvního ročníku bylo Ministerstvo kultury ČR, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Nadace Open Society Fund Praha a Asociace muzeí a galerií ČR. Setkání přineslo velké množství podnětů, nápadů a připomínek k tématu nové úlohy muzea ve společnosti.

Nové perspektivy spolupráce muzea a školy si vytýčilo nastolit druhé setkání ve Zlíně s podtitulem „Nebojte se muzea“ v březnu 2005. Pro tento ročník jsme se rozhodli ve spolupráci s Pedagogickým centrem přizvat do muzea co nejvíce pedagogů a ředitelů škol. Přínosná byla účast zástupců Pedagogické fakulty z olomoucké univerzity, referující o vývoji výuky moderní pedagogiky, zaměřené na spolupráci s muzei a galeriemi. Konference mimo jiné představila aktivity jednotlivých muzeí pro školy a posloužila jako pozvánka na konkrétní akce a výstavy. Součástí konference byla prezentace výstavy našich lektorů „Zlín mýtický a historický“ a pracovní dílna.

Třetí ročník nové řady konferencí na téma Muzeum a škola se uskutečnil v březnu 2007. Výhodiskem odborného programu se stala potřeba provázet muzejní výukové a doplňkové projekty s rámcovými vzdělávacími programy a konkrétními potřebami školy. Dalším tématem byl nedostatek odborníků pro práci s veřejností na muzejních pracovištích. Zaměřili jsme se na konkrétní a praktické problémy spolupráce muzea a školy. Součástí třetího ročníku konference Muzeum a škola (aneb „Škola v muzeu, muzeum ve škole“) byly semináře Alexandry Brabcové a Markéty Pastorové z Výzkumného ústavu pedagogického, jejichž náplní byly otázky výuky regionalistiky a vlastenectví. Téma vycházelo z doprovodného projektu konference, výstavy „Krasohled“, dokumentující historii volnočasových aktivit dětí a mládeže na Zlínsku. Výstava lektorského oddělení vznikla ve spolupráci s muzejními historiky, učiteli a žáky zlínských škol. Prezentovala životní styl našich předků na Zlínsku, rodinný a spolkový život, místní a krajové zvláštnosti, jako možná společná výzkumná témata muzea a školy.

Ve dnech 18. a 19. března 2009 se uskuteční ve Zlíně již čtvrtý ročník konference Muzeum a škola (kontakt a přihlášku naleznete na <http://www.muzeum-zlin.cz>). Jeho součástí bude dílna PhDr. Alexandry Brabcové, autorky a dlouhodobé manažerky programu „Brána muzea otevřená“ Nadace Open Society Fund Praha. Tématem dílny budou otázky veřejné role muzea v místním společenství a metody paměťových institucí při rozvíjení vztahu k místu, kde žijeme.

Blanka Petráková

publikace

Erich Roučka 1888–1986**Život a dílo „moravského Edisona“ (technika, vynálezce, průkopníka životosprávy a filantropa)**

Zvláštní ocenění v kategorii Muzejní publikace roku 2007 v VI. ročníku Národní soutěže muzeí Gloria musealis 2007 obdržela publikace vydaná Technickým muzeem v Brně „Erich Roučka 1888–1986. Život a dílo „moravského Edisona“ (technika, vynálezce, průkopníka životosprávy a filantropa)“ autorů Blahomila Grundy a Miloslavy Starychy.

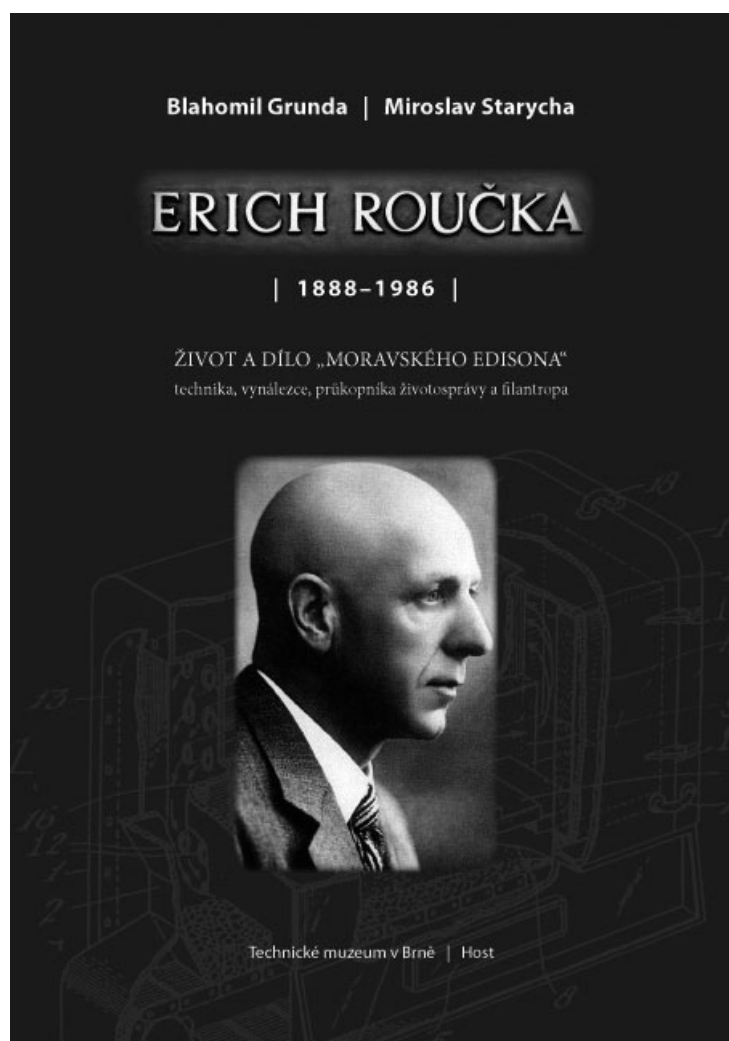
Erich Roučka (narozen před 120 lety ve Velkém Meziříčí) patřil k mimořádně nadaným osobnostem, které ve 20. století příznivě ovlivnily český, evropský i světový technický rozvoj. Povědomí o jeho přínosu a odkazu však není, dle našeho názoru, dostatečné, proto se jej snažíme populari-

zovat formou monografie a dalšími formami muzejní komunikace.

Roučka zasvětil svoji životní pout' bádání, vynalézání a hledání nových řešení. Stal se autorem grandiózního počtu (celkem osmi set padesáti) vynálezů a patentů. Zabýval se elektrickou měřicí technikou, položil základy automatizačním soustavám, zejména regulaci vysokotlakých parních kotlů a speciálních kotlů na ústřední vytápění, byl spoluautorem vynálezu hydraulicky řízeného pružinového bucharu, byl také slévárenským a hutnickým odborníkem – vynálezcem speciální ocelolityny a žhavicí pece vytápěné generátorovým plynem... Významný byl jeho přínos v oblasti medicínské. Sestrojil model činnosti srdce a krevního oběhu, vypracoval uznávané teorie zdravé životosprávy a alkalizační terapie, zabýval se dietologií, gerontologií i problémy onkologickými... V době před druhou světovou válkou založil významné průmyslové podniky v Blansku a v Brně, které zásadně ovlivnily hospodářský profil a prosperitu regionu. Byl úspěšným podnikatelem, ačkoliv jeho cílem nebyl zisk, ale řečeno slovy jeho dcery Jarmily „snažil se řešit technické problémy a tím zdokonalovat svět“. V tomto duchu se nese i jeho

odkaz humanistický a filantropický. Poválečné komunistické Československo nebylo pro osobnosti Roučkova typu tím správným působištěm, proto se ve svých sedmdesáti letech rozhodl k emigraci a poslední třetinu svého neobyčejně produktivního života prožil v Německé spolkové republice. Publikace přináší nejen zevrubné informace k jeho vynálezecké a technické činnosti, ale je také vyčerpávajícím vyprávěním o pozoruhodných životních osudech muže, který se nejen s Edisonem osobně setkal, ale kterého lze bez nadsázky za „moravského Edisona“ považovat.

V archivu Technického muzea v Brně je již více než tři desetiletí uložena významná část pozůstalosti Ericha Roučka a od devadesátých let i jeho osobní knihovna. Doc. Ing. Blahomil Grunda, CSc. a pan Miroslav Starycha zpracovali rukopis, který shrnul životní a pracovní osudy tohoto znamenitého technika s mimořádnou tvůrčí invencí a předvídavostí. Významný přínosem je i faktografická a historická hodnota publikace, která je cenným pramenem pro poznání fungování průmyslového podnikání a myšlení v první polovině 20. století (i když Roučka zřejmě nebyl prototypem podnikatele). Autoři s pečlivostí sobě vlastní po prostudování ohromného množství archivních a dalších pramenů zaznamenali řadu informací, od zdánlivých marginálií týka-

jících se například zaměstnanců či pracovních poměrů v Roučce založených továrnách, po společensko-politické souvislosti a proměny.

Jsmo přesvědčeni, že toto vyčerpávající vyprávění je zajímavým a obohacujícím zážitkem pro čtenáře a doufáme, že oceněná publikace zaujme své místo v muzejních, školních i soukromých knihovnách.

Publikaci si můžete objednat prostřednictvím distribuční sítě Kosmas nebo přímo v Technickém muzeu v Brně – <http://www.technicalmuseum.cz>, info@technicalmuseum.cz. (vázaná, 288 stran, ISBN 978-80-86413-44-0, 220 Kč.)

Pavla Stöhrová

pozvánky na výstavy

Plesová sezona začíná

výstava společenských oděvů

Městském muzeu Sedlčany

15. ledna – 27. února 2009

„... styl jako nejvyšší kulturní hodnota umění a života, stává se předmětem našeho doufání. Chceme nový styl – to znamená nám: chceme zase – po věcích odloučení a rozdělení – nový sňatek umění a života, nové posvěcení všedního dne, novou jednotu krásy a práce, krásy a skutečnosti...“ (F.X. Šalda)

Mezi oděvem a bižuterií se vyvinul vztah, který vychází z těsných kontaktů mezi oděvem a šperkem. Jde o hru a souhru, vzájemnou podporu stejné nebo podobné výtvarně ztvárněné myšlenky, přátelský vztah s historickými kořeny, s bohatou přítomností a nádhernou budoucností.

Jaké je vlastně poslání bižuterie a z čeho pramení její opodstatněnost i trvalá potřeba? Fenomén bižuterie spočívá v tom, že je ženská. Představuje svébytnou a specifickou tvorbu, bez níž si nedovedeme představit rozmanitou sféru doplňků módy a soudobých rysů kultury odívání. Její užití svědčí o osobním vkusu, o vlastnostech estetického nadání člověka, o jeho snaze upravovat se, zdobit se a krásit. Jako objekt může svou krásou doplňovat nebo být dominantou, vždy přispěje k celkové harmonii vnějšího projevu a stylového výrazu nositele.

To je podstata naší spolupráce, kdy se snažíme vytvořit soulad mezi oděvem, šperkem a nositelkou. Právě plesová sezóna a náhoda nás dvě dala dohromady. Vytvořily jsme šaty na maturitní ples! V neočekávaně kreativním procesu vznikly velmi zajímavé šaty, které odstartovaly další společné tvoření a přátelství do té doby dvou zcela cizích osob. Šaty byly na plesu obdivovány, a pak uloženy do šatníku. „Není to škoda, neměly by se někde vystavit?...“, už nevím, jestli to tak přímo zaznělo, ale nápad byl na světě. Proč nevystavit oděv a šperk ve své originální podobě, vystavit užité umění v podobě oděvu a bižuterie, která využívá starých lidových technik navlékání korálků a snaží se s oděvem vytvořit harmonický celek, který osloví konkrétního nositele. Originální oděvy jsou zdobeny nejen korálky, ale také malbou, způsob zdobení podléhá tomu, z jakého materiálu je oděv vytvořen.

Při práci jsme narážely na různá úskalí, např. jak vhodně šperk zapracovat do oděvu, aby nedocházelo k nežádoucímu prověšování, nebo k přílišnému zatížení látky. Také byl někdy problém sehnat dostatečné množství stejných korálků, když byl návrh složitější. Vystavujeme v této podobě poprvé, instalace nebyla jednoduchá, také nebylo snadné harmonicky uspořádat různé tvary a barvy figurín s oděvy a dalšími prvky.

Snažily jsme se vytvářet modely nadčasové, to znamená – osoba, oděv, zdobení a šperk musí citlivě i vkusně oslovit nositele a originalitou překvapit okolí.

Jak dalece se nám to podařilo, přijďte posoudit sami. Srdečně vás zveme na výstavu, která potrvá do 27. února 2009. Přejeme příjemný zážitek.

Lenka Bláhová a Marie Suchanová

Republika

Národní muzeum

28. října 2008 – 15. března 2009

Rok 2008 přinesl hodně příležitostí, jak se vyrovnat nejenom s novodobou českou historií, ale s fenoménem „osmiček“ jako takových. Platí to i pro pracovníky Národního muzea. Pro ně měl uplynulý rok význam i proto, že mezi osmičkovými výročí se také řadí založení Národního muzea v roce 1818. Z tohoto důvodu vznikla samostatná výstava ke 190 letům Národního muzea. Jako složitější úkol se pak ukázala připomínka nesourodých výročí 20. století. Původní představa byla založena na myšlence, že všechny důležité události měly svůj odraz na ulicích a náměstích. Podoba a průběh těchto událostí zůstávala většinou stejná, měnili

se pouze protagonisté a některé vnější znaky jako např. dobová móda, reklamy, tramvaje a auta apod. Pro náročnost realizace a nedostatek času jsme od této myšlenky nakonec upustili a Národní muzeum představilo dvě výstavy k dějinám 20. století. Rok 1968 připomněla výstava „... a přijely tanky 1968“ a vznik Československa v roce 1918 výstava „Republika“.

Stěžejní výstava roku 2008 s názvem „Republika“ pořádaná ve spolupráci Národního muzea, Senátu Parlamentu České republiky a Vojenského historického ústavu zachycuje příběh první Československé republiky v širokých souvis-

lácích, Masarykův vycházkový oblek spolu s první prezidentskou standartou a úplně poprvé vystavené unikátní předměty ruských legionářů, leteckou bundu M. R. Štefánika, kterou měl na sobě v den svojí smrti.

Závěr úvodní části výstavy tvoří události spjaté se zánikem Československa v letech 1938–1939, kde dominantu tvoří mnichovské dohody ve třech jazykových mutacích.

Důležitou roli v úvodní části výstavy zachycuje motiv železnice a cesty. Vyjadřuje změnu a dynamiku doby a také to, že většina popisovaných událostí se odehrávala na cestách.

lostech. Výstava se snaží přenést návštěvníky do atmosféry tohoto období a ukázat vše podstatné, na co dnes s hrstí navazujeme, ale i události a jevy, jež se v dnešní době příliš nepřipomínají.

Expozice je rozdělena na čtyři části, jež připomenou události spjaté s dějinami první ČSR. Odehrává se v prostředích, která jsou typická: nádraží, město, vesnice a kino.

První část zachycuje vznik republiky a vše, co jejímu vyhlášení předcházelo. Vedle působení československých legií a významných osobností spjatých se zahraničním odbojem (T. G. Masaryka, E. Beneše a M. R. Štefánika) výstava ukazuje i domácí politiku v rámci habsburské monarchie a každodenní realitu válečného života. K vyvrcholením této části výstavy patří založení samostatného státu 28. října 1918 a pokladnice s předměty, jež tvoří základ státní ideologie. V této části expozice se návštěvníci mohou těšit na některé unikátní předměty, jako např. na text Washingtonské deklarace sestavený z mnoha telegramů, první československý

Další části výstavy ukazují dvě odlišná prostředí, v nichž se odehrával život v období první ČSR, a to město a venkov. Na jedné straně stojí město žijící kulturou, moderním uměním a designem, módou, politikou, kavárnami a intelektuálním životem, město obklopené továrnami a dělnickými koloniemi a kulturou. Na straně druhé stojí venkov s jeho tradičním zemědělským, náboženským a kulturním životem. Obě části tehdejší společnosti jsou ovšem důležité pro pochopení fenoménu první Československé republiky a pro vytvoření celistvého (i když ne kompletního) odrazu tohoto období. Součástí expozice budou některé unikátní předměty jako např. Kotěřův nábytek z roku 1919, šaty z módního salonu Hany Podolské, gobelín se státním znakem, který byl umístěn v Poslanecké sněmovně, jídelní nábytek od architekta Jana Vaňka, sportovní automobil Jawa nebo originální benzinová pumpa z 30. let minulého století.

Poslední část výstavy se zaměřuje na připomenutí významných osobností spjatých s tímto obdobím ze všech

možných oborů lidské činnosti, a rovněž na bohatou prvo-republikovou kulturu.

Důležitou součástí výstavy „Republika“ je i průvodce výstavou, který má podobu fotoalba. Rodina pana Dlabáče prochází dějinami období první ČSR a vyskytuje se u důležitých okamžiků našich dějin. Rodina, jejíž kreslená podoba je začleněna do reálných fotografií, se tak ocitne u vyhlášení Československa, prožívá hospodářskou krizi a nakonec i zánik republiky a s trochou nadsázky rodinu Dlabáčových můžeme chápat jako Forresta Gumpu československých dějin.

Výstava klade velký důraz na práci s dětmi a mládeží, pro které je nachystán bohatý doprovodný program a řada tisků spjatých s výstavou. Jako učební pomůcka jsou připraveny pracovní listy s názvem „Kulička“ a „Koule“, ale pro nejmladší návštěvníky výstavy jsou přichystány pracovní dílny, probíhá přednáškový cyklus, byl vydán katalog k výstavě, vznikly webové stránky apod.

Výstava mohla vzniknout nejenom na základě sbírek pořádajících organizací, ale především díky desítkám partnerských institucí, které předměty na výstavu zapůjčily a byly vstřícné při vyjednávání podmínek zápůjček. Za to jim patří velký dík.

Marek Junek

Ota Richter: Fotografie z exilu Uměleckoprůmyslové museum v Praze

Galerie Josefa Sudka

15. leden – 19. duben 2009

Ota Richter se narodil 18. března 1936 v Praze. Od patnácti let fotografoval otcovou Retinou, roku 1954 zahájil studium kamery na pražské FAMU, které ale ze sociálních důvodů (smrt otce) nedokončil. Od roku 1958 byl fotoreportérem týdeníku Svět sovětů a o rok později se stal členem fotografické sekce Československého svazu výtvarných umělců. Vedle své reportérské práce pro domovskou redakci fotograficky dokumentoval začátky divadel Semafor a Na zábradlí, představení D34 a jiných scén, kde měl příležitost potkat i své profesní kolegy: Jana Lukase, Karla Drbohlava, Jana Paříka a další. Publikoval ve fotografických periodikách i v dalších časopisech, zařazen byl i do fotografických ročenek nakladatelství Orbis „Fotorok 58“ a „Fotorok 59“. Paralelně pracoval i pro exportní firmy v oboru reklamní fotografie.

Pak byl redakcí vyslán na delší pracovní pobyt do Moskvy, kde mimo jiné zachytil jednání vicepresidenta USA Richarda Nixona se šéfem sovětských komunistů Nikitou Sergeje-

vičem Chruščovem. Zdálo by se, že mladému a úspěšnému fotografovi nic nechybělo, ale domácí i moskevská zkušenost ho zbavily iluzí o budoucnosti. Roku 1963 v Athénách

roval i dva celovečerní filmy. Po návratu do Ameriky založil na předměstí Bostonu specializovaný ateliér na svatební fotografii, kde zaměstnával několik asistentů.

Carnaby Street v Londýně, 1971

opustil v doprovodu své manželky Jarmily palubu sovětské výletní lodi Poběda a s minimem osobních věcí (mezi nimiž nechyběl český Flexaret) vyrazil za svobodou.

Počátky v New Yorku byly krušné, hledal zaměstnání, neměl řeč a manželka otěhotněla. Ředitel newyorské redakce Svobodné Evropy Julius Firt mu ale doporučil, aby vytrval a zůstal u své profese, že se to časem vyřeší. Richter nejdříve asistoval několika fotografům (mj. jeden týden i Irwingu Pennovi), pak několik let fotografoval módní oděvy pro americkou firmu J. C. Penney. Nakonec se Spojené státy znovu ukázaly jako země nových příležitostí. Roku 1963 se v novinách New York Times objevil inzerát na obsazení tří míst fotografů v newyorské agentuře The Associated Press a Ota Richter uspěl v konkurenci více než sedmi set uchazečů. Tehdy už publikoval v časopisech „Life“, „Quick“, „Bravo“ a řadě dalších portréty Roberta Kennedyho, Rudolpha Nureyeva, Jacqueline Onassisové, Joan Crawfordové.

Richter se výrazně uplatnil i v časopise „Look“, který však po čase přestal vycházet. Dlouhodobá smlouva na reportážní práci v Evropě mu ale po roce 1970 zajistila několik klidnějších let v Mnichově a Curychu, kde pracoval pro časopisy „Stern“, „Quick“, „Paris Match“, „Harper's Bazaar“, „Bunte“, „Elle“ a publikoval i své autorské knihy. Reportážní práce jej přivedla na nejrůznější místa ve světě. Produkoval a reží-

Výstavně debutoval roku 1958 v pražském divadle D34 E. F. Buriana, následovala výstava „Moskva – život – lidé“ v brněnském Domě pánů z Kunštátu (1960). V témže roce uvedla německá informační služba autorovu výstavu „100x cvakla spoušť“, na jejíž vernisáži hovořil herec-fotograf Miroslav Horníček a zpíval Jiří Suchý. V emigraci pak vystavoval na více než stovce výstav a soutěží, roku 1970 soubor „Newyorské impresy“ v Americkém kulturním středisku v Mnichově, v květnu 1989 uvedlo Fitchburg Art Museum autorovu kolekci „Slavné tváře“. Celkem měl dvaadvacet vlastních autorských výstav.

24. listopadu 1989 se po více než třiceti letech Ota Richter znovu ocitl v Praze, kde pohledem reportéra zachytil atmosféru a dění nastupující éry. Roku 2000 pak definitivně ukončil své poutě po světě a s manželkou se trvale usadil v Praze, kde pokračuje ve své fotografické práci (první cena soutěže Praha fotografická, 2000). Dnešní komorní výstava v Galerii Josefa Sudka je malou připomínkou velmi rozsáhlého autorova díla a čerpá z jeho velkorysého daru do sbírky Uměleckoprůmyslového musea v Praze.

- dle zaslaných materiálů

Adolf Loos

– *dílo v českých zemích*

Muzeum hlavního města Prahy

1. říjen 2008 – 5. duben 2009

Muzeum hlavního města Prahy představuje široké veřejnosti obsáhlé dílo Adolfa Loose, rakouského architekta a brněnského rodáka, vzniklé v období od roku 1900 do roku 1933 v českých zemích. Po více než dvaceti letech, jež uplynuly od publikování poslední významnější studie o jeho aktivitách v českých zemích, je tato výstava první komplexní prezentací jeho díla doplněnou o nejnovější poznatky.

Adolf Loos (1870–1933) byl jedním z nejvýraznějších mistrů moderní architektury, který se stal za svého života legendou. Na přelomu století svou kritikou současné kultury „literárně“ zboural zastaralé stavby historismu. Svým životním stylem a svými originálními názory neustále překvapoval bigotní vídeňskou společnost té doby. Pro tehdy malý okruh přátel a umělců byl hvězdovým architektem, který brázdil Evropu v expresních vlacích, z Vídně do Paříže, Nizzy, Londýna, Berlína, Hamburku, Benátek, Milána, Prahy a Budapešti. V letech 1893

až 1896 pobýval u svého strýce ve Filadelfii. Adolf Loos, architekt, designér a teoretik vděčí své návštěvě Ameriky nepřímo za jednu z nejzajímavějších kariér mezi architekty 20. století. Jeho nezvykle kritické názory byly často špatně pochopeny – ale historie ukázala, že mnohé z jeho výroků, kritik a tezí se potvrdily

a jeho význam pro rozvoj architektonické kultury na nových základech je nesporný.

Architekt Adolf Loos je řazen mezi nejvýznamnější osobnosti architektonické moderny, tedy po bok F. L. Wrighta, Le Corbusiera, Miese van der Rohe. Ve Vídni zformuloval své teoretické postoje již před první světovou válkou. Dne 17. března 1911 vystoupil poprvé veřejně v Praze, a to v Polytechnickém spolku německé techniky s přednáškou „Ornament a zločin“, která je pokládána za nejvýznamnější architektonický esej 20. století. V českých zemích vytvořil řadu návrhů a realizací v období 1890–1933. Působil v Plzni, kde navrhoval bytové interiéry a v letech 1922–1932 realizoval několik projektů a staveb v Brně a v Praze. Mezi nej-

důležitější Loosovy stavby patří obchodní dům Goldmann & Salatsch na Michalském náměstí ve Vídni (1910–1911) a dům básníka Tristana Tzary v Paříži (1926); a rovněž nerealizovaný projekt domu pro kabaretní tanečnici Josephinu Bakerovou.

Vyvrcholením jeho práce je pak stavba rodinného domu pro Dr. Ing. Františka Müllera v Praze. Při stavbě Müllerovy vily Loos uplatnil koncepci uspořádání obytného prostoru známou pod názvem „Raumplan“, založenou na prostorové a výškové diferenciaci začleněných prostor. Architektonická tvorba tohoto významného architekta byla v Československu naposledy prezentována v roce 1986, na téměř konspirační výstavě

v Lounech; autorem této výstavy byl Vladimír Šlapeta.

V letech 2002–2008 navštívili autoři výstavy téměř všechny lokality jednotlivých realizací Adolfa Loose. Byla to zároveň dobrodružná a zajímavá práce v terénu. Nemilým překvapením bylo zjištění, že stupeň poničení Loosova díla v České republice je veliký, z jeho realizovaných projektů

jich bylo minimálně pět zbořeno. Například v Plzni zcela zmizely interiéry, o jejichž dochování a stavu v sedmdesátých letech 20. století svědčí inventární karty a fotodokumentace zpracovaná v letech 1967–1968 PhDr. Věrou Běhalovou. Neexistují již interiéry bytu Viléma Hirsche (Plachého ulice č. 6), Lea Brummela (Klatovská ulice č. 140), ordinace zubního lékaře MUDr. Samuela Teichnera (náměstí Republiky č. 22), byty Josefa Eisnera (Šafaříkovy sady č. 9) a Huga Nashauera (Husova ulice č. 20). V Karlových Varech byl zcela odstraněn interiér jídelny a vstupní haly hotelu Esplanade. Z ozoruhodné a zcela unikátní kolonie dělnických domků v Náchodě-Babí zůstal v poměrně akceptovatelném stavu pouze poslední domek; zbytek byl adaptován dle vkusu a přání nových majitelů.

1928–1930: vila Dr. Františka Müllera v Praze

Zmíněné návštěvy a dokumentování dochovaného díla Adolfa Loose, debaty a diskuze s kolegy z oborů památkové péče daly první impuls k uspořádání veřejné akce, jejímž hlavním cílem bylo upozornit na současný stav Loosových realizací a podnítit zájem o jejich okamžitou záchranu. Za tímto účelem zorganizovalo Muzeum hlavního města Prahy ve spolupráci s Rakouským kulturním fórem na podzim roku 2003 v Plzni mezinárodní sympóziu s názvem „Adolf Loos – dílo a rekonstrukce“. Díky tomuto sympóziu, jeho mezinárodní publicitě, podpoře mnoha předních odborníků v oblasti moderní architektury a památkové péče, se začalo se záchranou vzácných interiérů v Plzni. Od roku 2001 probíhá obnova a rekonstrukce domu Jana Brummela (s finančním přispěním Magistrátu města Plzně), jejímž iniciátorem a investorem je Ing. Michal Brummel, potomek původních investorů. Od roku 2003 byla z iniciativy odboru

památkové péče Magistrátu města Plzně zahájena obnova interiérů bytů Josefa Vogla, Huga Semlera a Karla Weinera. V současné době město Plzeň převzalo do své péče interiér bytu Viléma Krause v Bendově ulici a dům Oskara Semlera v Klatovské ulici; zároveň zpracovává projekty pro jejich obnovu a další využití.

Výstava, kterou nyní představujeme široké veřejnosti v prostorách Muzea hlavního města Prahy, je koncipována jako chronologický přehled projektů a návrhů Adolfa Loose, jež vznikaly v českých zemích postupně od roku 1890 do roku 1933. Autoři se snažili shromáždit informace o všech realizovaných i nerealizovaných dílech a to včetně návrhů, na kterých se podílel pouhými konzultacemi. Na výstavě jsou zahrnuty i projekty, které se v důsledku rozhodnutí

investorů uskutečnily pod vedením jiných stavitelů či architektů. Součástí výstavy jsou i projekty, u nichž je Loosovo autorství nepotvrzené; jsou to díla, k nimž se přes veškerou snahu současných badatelů nepodařilo najít žádné doklady, které by dostatečně spolehlivě pomohly objasnit situaci. Díky spolupráci s odbory památkové péče v jednotlivých lokalitách, s Národním památkovým ústavem, s kolegy z Muzea města Brna a stavebních archivů se podařilo autorům výstavy shromáždit množství nových, dosud neznámých materiálů. Velkou pomocí byla i spolupráce se soukro-

mými majiteli domů a bytů, které Adolf Loos realizoval na území Čech a Moravy.

Návštěvníci mohou na výstavě zhlédnout archivní fotografie z různých sbírek a fotografie Pavla Štechy, Věroslava Škrabánka a Martina Poláka, které zachycují stav díla v současné době. K zajímavým exponátům patří soubor sedacího nábytku z vybavení rodinného domu Jana Brummela v Plzni a křeslo sloužící k odpočinku. Osobitý styl architekta dokumentují vystavené modely vily v Hrušovanech u Brna, vily Konstandt v Olomouci a Müllerovy vily v Praze.

Tvorba Adolfa Loose nutí i po celém století přemýšlet o věcech všedních, běžných, také ale o jeho pokrokových a nadčasových názorech. Vždyť myšlenka, že „Moderní národové bohatnou, národové zaostali chudnou“ je tohodostatečným důkazem.

-dle zaslaných materiálů

volná místa

Rada Pardubického kraje

vyhlašuje výběrové řízení na funkci

ředitele - ředitelky

příspěvkové organizace

Východočeské muzeum v Pardubicích

Požadavky na uchazeče a požadované doklady k přihlášce naleznete na úřední desce Krajského úřadu Pardubického kraje (včetně webových stránek: <http://www.pardubickykraj.cz>) nebo na oddělení kultury a památkové péče.

Uzávěrka přihlášek: 28. 2. 2009

Předpokládaný nástup: od 1. 6. 2009 nebo dohodou

Kontaktní osoby pro získání bližších informací:

Ing. Milada Valečková, oddělení kultury a památkové péče
tel.: 466 026 327

Regionální muzeum v Teplicích, p. o.

přijme do historického oddělení

kurátora/kurátorku podsbírek historie a lázeňství

na dobu určitou 1 roku s možností změny
na dobu neurčitou

Požadované předpoklady:

- VŠ vzdělání v oboru historie novověkých dějin
- znalost problematiky správy muzejních sbírek
- schopnost samostatné odborné práce se zaměřením ze jména na teplický region
- práce s PC a uživatelská znalost programů Microsoft Office, internetu
- alespoň pasivní znalost NJ

Výhoda:

- znalosti a dovednosti v oblasti prezentace sbírkového fondu (výstavy, expozice)
- publikační činnost

Pracovní úvazek: 1,0

Platové zařazení: dle nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců orgánů státní správy č. 564/226 Sb. – 10 platová třída

Nástup dle dohody

Žádosti o přijetí do pracovního poměru zasílejte na adresu: Regionální muzeum v Teplicích, p. o., Zámecké náměstí 14, 415 01 Teplice 1 nebo e-mailem info@muzeum-teplice.cz. Součástí žádosti bude strukturovaný životopis, adresa, telefonní kontakt, případně e-mail.

metodická centra

Technické muzeum v Brně – Metodické centrum konzervace

Koncem roku 2008 se v Technickém muzeu v Brně uskutečnil seminář „Možnosti 3D zobrazování a jejich využití při ochraně kulturního dědictví“. Ač se akce konala v předvánočním čase, vysoká účast a aktivní zájem posluchačů však potvrdili, jak aktuální a důležité jsou moderní metody využívající různé zobrazovací techniky. V roce 2009 plánujeme vydání sborníku, který bude obsahovat příspěvky přednesené na semináři. V současné době je možné stáhnout si prezentace účastníků z nových webových stránek TMB-MCK (<http://www.technicalmuseum.cz>), které běží od ledna 2009. Věříme, že se internetové stránky stanou dalším zdrojem informací tolik potřebných v oblasti péče o kulturní dědictví.

V prosinci skončil také další Kurz preventivní konzervace, v současnosti plánujeme další dva pro rok 2009, a to v obdobných termínech jako v roce předešlém.

V lednu běžely termíny pro přihlášky příspěvků na dvě konference. První konference, tradiční akce Komise KR se uskuteční v září 2009 v Hradci Králové. Druhá akce „Muzea, památky a konzervace 2009 – Museums, Monuments and Conservation 2009“ se bude konat za organizačního přispění Ústavu chemické technologie ochrany památek VŠCHT v Praze a dalších partnerů na počátku května 2009 v Praze. Bližší informace naleznete na stránkách organizátorů.

Ivan Berger

mediální akce roku 2009

Festival muzejních nocí 2009

V roce 2004 přišlo Národní muzeum s projektem první Pražské muzejní noci. Akce tohoto typu jsou již řadu let obvyklé ve velkých evropských městech – jde vlastně o velice jednoduchý princip, kdy muzea a galerie v daném městě zůstanou otevřeny do pozdních nočních hodin a nabídnou svým nočním návštěvníkům něco, co není v jejich denním programu běžné. Volným vstupem počínaje a speciálními akcemi konče. První Pražská muzejní noc se setkala s nebyvalým ohlasem návštěvníků. V roce 2005 se již k Praze připojila i další města napříč celou republikou – konečný počet byl 73 měst a přibližně 100 muzeí a galerií, které se do Festivalu muzejních nocí 2005 zapojily a svými akcemi přilákaly více než 180 tisíc návštěvníků!

Úspěch Festivalu muzejních nocí se opakuje každoročně, kdy se k festivalu připojují více měst a nových institucí. V roce 2009 vyhlašuje Asociace muzeí a galerií ČR ve spolupráci s Ministerstvem kultury a Národním muzeem jubilejní **pátý ročník Festivalu muzejních nocí 2009**, který proběhne ve dnech **15. května – 20. června 2009**.

Novinkou od čtvrtého ročníku je Národní zahájení festivalu, které bychom chtěli každý rok uskutečnit v některém z krajů České republiky jako oficiální začátek téměř měsíce trvajícího svátku muzejních nocí. V roce 2009 bude spolupředatelem Národního zahájení festivalu Pardubický kraj. Praha bude jako již tradičně festival uzavírat (20. června). Ostatní místa v České republice se mohou k Festivalu muzejních nocí 2009 kdykoli v jeho průběhu připojit, a to tím, že se zaregistrují se „svou“ muzejní nocí do společného informačního serveru a zašlou na adresu sekretariátu AMG řádně vyplněnou přihlášku. Zároveň od nás obdržíte společný grafický prvek – logo festivalu – pro Vaše propagační materiály. Nabízíme vám též možnost vyplnit přihlášku online – formulář naleznete na internetových stránkách <http://www.muzejninoc.cz>. Na webové prezentaci festivalu bude umístěn rozcestník na internetové stránky jednotlivých muzejních nocí, konaných v období festivalu, se základními informacemi o programu ve vašem muzeu/galerii.

Kontaktní osobou pro Festival muzejních nocí je Anna Komárková, DiS. (amg@cz-museums.cz)

Pozor – tato nabídka není určena pražským muzeím – hlavním organizátorem muzejní noci pro pražské sbírkotvorné instituce je Národní muzeum! Jejím koordinátorem je PhDr. Pavel Douša, PhD., tel.: 224 497 373, e-mail: pavel_dousa@nm.cz.

Muzea a 20. století

V roce 2005 AMG zahájila řadu mediálních kampaní, které mají za cíl propagovat akce sbírkotvorných institucí v oblasti muzejní prezentace (výstavy, expozice, publikace, přednášky, komponované pořady, living history, divadelní představení apod.) s jednotliví linkou/vybraným tématem historie 20. století.

Kampaň má rovněž za cíl posílit pozici a sbírkotvornou činnost muzeí v oblasti dokumentace každodennosti. Podstatou projektu je vzájemné provázání jednotlivých akcí, které k této příležitosti muzea pořádají, a případné „motivování“ muzeí k uspořádání akcí dalších. Záměrem je vytvořit referenční internetové stránky jako tomu bylo v ročnících 2005 a 2008 a upozornit na připravované akce zejména školy a sféru neziskových organizací, zabývajících se volnočasovými aktivitami dětí a mládeže. Akce, které budou do projektu zahrnuty, by měly mít návštěvníci možnost navštívit v průběhu roku 2009. Od muzeí, které se do kampaně přihlásí budeme předpokládat vyplnění přihlášky a ochotu připojit grafický symbol kampaně „Muzea a 20. století“ k vlastním propagačním materiálům.

Pro každý rok je vyhlašováno určité téma a záleží jen na muzeích, zda je oslovilo a zda se do kampaně zapojí. **Kampaň 2009** nese název „**1989: 20. výročí Sametové revoluce**“. Téma událostí roku 1989 je jistě tématem, které si zaslouží být uchopeno v rámci muzejních prezentačních aktivit. Doufáme, že do kampaně bude zařazeno množství výstav, přednášek a programů. Nabízíme vám též možnost vyplnit přihlášku online – formulář naleznete na internetových stránkách <http://www.muzea20stoleti.cz>. Na webové prezentaci kampaně bude umístěn rozcestník na internetové stránky jednotlivých muzeí/galerií, se základními informacemi o programu ve vašem muzeu/galerii.

Kontaktní osobou pro kampaň „Muzea a 20. století“ je Anna Komárková, DiS. (amg@cz-museums.cz)

konkurz

Těšínská historická knihovna

(Książnica Cieszyńska)

jednající jménem konsorcia zahrnujícího

**Státní archiv v Katovicích,
pobočka Těšín** (Archiwum Państwowe

w Katowicach Oddział Cieszyń),

Muzeum Těšínského Slezska

(Muzeum Śląska Cieszyńskiego),

Evangelickou farnost a.v. v Těšíně

(Parafia Ewangelicko-Augsburską w Cieszyńie)

a řád Milosrdných bratří v Těšíně

(Konwent Zakonu Braci Miłosiernych w Cieszyńie)

vyhlašuje

soutěž na vědecké práce

v rámci projektu

**„Ochrana a restaurace těšínského písemného
dědictví“**

Vědecký patronát

Hlavní výbor Polské bibliologické společnosti
(Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Bibliolo-
gicznego)

a

„Knihy a dějiny“ (Praha)

„Przegląd Biblioteczny“ (Warszawa)

„Roczniki Biblioteczne“ (Wrocław)

Do soutěže je možno přihlašovat práce s následující te-
matikou:

a) dějiny písemné kultury (nauka o pramenech, dějiny
správy, dějiny literatury, dějiny knihtisku a vydavatelské
činnosti, dějiny knižní distribuce, dějiny čtenářství, dějiny
knihoven a archivů); práce na toto téma by se měly vztaho-
vat k Těšínskému Slezsku nebo musí mít jejich obsah výraz-
né a metodologicky odůvodněné vazby k tomuto regionu,

b) ochrana a restaurování fondů v polských nebo zahra-
ničních knihovnách a církevních archivech,

c) projekty v oblasti zabezpečení, restaurování a digitali-
zace knihovních nebo archivních fondů, realizované v Pol-
sku nebo v České republice za podpory Evropské unie nebo
Evropského hospodářského prostoru.

Soutěžní práce v **polském, českém nebo anglickém** jazy-
ce, s poznámkovým aparátem, by měla mít souhrnný ob-
jem **jeden až tři vydavatelské archy** (tzn. 40 000 – 120 000
znaků) a musí být opatřena polským a anglickým resumé
(každé v rozsahu maximálně 1800 znaků).

Počet prací přihlášených jednotlivými účastníky není li-
mitován. Každá z nich by se však měla vztahovat k jinému
tématu.

Přihlášku do soutěže je třeba podat do **31. března 2009**
na předepsaném formuláři a s abstraktem, **hotové práce**
pak zaslat do **31. října 2009** na adresu: Książnica Cieszyńska,
ul. Mennicza 46, 43-400 Cieszyń. Soutěž bude vyhodnoce-
na do **31. prosince 2009**.

Pro autory nejvýše oceněných prací jsou připraveny pe-
něžní odměny v souhrnné hodnotě 12 000 zł brutto.

Podrobný výklad podmínek soutěže a formulář přihlášky
v českém jazyce jsou vystaveny na <http://www.eog.kc-cieszyń.pl/index.php/news/show,1,22/news.html>.

Věstník Asociace muzeí a galerií České republiky 1/2009

Toto číslo vychází 16. února 2009. Náklad 1000 ks.
Periodicita šestkrát ročně. Periodikum je registrováno MK ČR
reg. č. 8331, ISSN 1213-2152

Vydává AMG s finanční podporou Ministerstva kultury ČR.

Adresa redakce:

Asociace muzeí a galerií České republiky,
Jindřišská 901/5, II. schodiště, 110 00 Praha 1 – Nové Město
Tel.: + 420 224 210 037-9; F: +420 224 210 047.
E-mail: vestnik@cz-museums.cz; URL: <http://www.cz-museums.cz>

Uzávěrka příštího čísla 24.03.2009

Redakční rada:

Milena Burdychová, Eva Dittertová, Hana Dvořáková,
Dagmar Fialová, Hana Garncarzová, David Hroch, Jana Hutníková,
Petr Velemínský, Jiří Žalman.

Redakce: Malvína Malovická

Autor grafické předlohy: Martin Pálka

Grafická realizace Věstníku AMG: Malvína Malovická

Fotografie na obálce: Techmania science centre

Národní soutěž muzeí *Gloria musaealis 2008*

Přihlášené projekty v aktuálním ročníku 2008:

Muzejní počín roku:

1. Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou – Mezinárodní trienále Jablonec 2008; Oděv a jeho doplněk
2. Muzeum Novojičínska – Kamenné svědectví minulosti – Heraldické památky Novojičínska
3. Vlastivědné muzeum v Olomouci – Brána poznání otevřená – rekonstrukce budovy depozitářů
4. Oblastní muzeum Praha – východ – Brandýská katovna
5. Regionální muzeum v Mikulově – Botanická a růžová zahrada na zámku v Mikulově
6. Regionální muzeum v Teplicích, p.o. – Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích
7. Muzeum Vysočiny Pelhřimov, p. o. – Zahradní domek F. B. Vaňka v Pelhřimově
8. Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích – Velkokapacitní klimatizované depozitáře
9. Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě – Renovace kabrioletu Aero a expozice historie firmy Carrosserie Sodomka

Muzejní publikace roku:

1. Muzeum města Brna – Jan Vaněk (1891–1962). Civilizované bydlení pro každého
2. Muzeum hlavního města Prahy – Starou Prahou Václava Jansy
3. Západočeské muzeum v Plzni – Hledání zmizelého – Archeologie zaniklých vesnic na Plzeňsku
4. Galerie výtvarného umění v Hodoníně – Franta Úprka 1868–1929 Sochařský obraz domova
5. Muzeum Novojičínska – Kamenné svědectví minulosti – Heraldické památky Novojičínska
6. Vlastivědné muzeum v Olomouci – Zelené perly / Historické zahrady a parky Olomouckého kraje
7. Městské muzeum Lanškroun – Obce Lanškrounska – album starých pohlednic 1897–1945 ze sbírky Karla Uhlíře
8. Jihomoravské muzeum ve Znojmě – Přírodovědecké zajímavosti Znojemska
9. Muzeum v Bruntále – Bruntál – proměny
10. Slováké muzeum v Uherském Hradišti – Krása, která hřeje
11. Národní zemědělské muzeum Praha – František Thomayer – život a dílo zahradního architekta

Muzejní výstava roku:

1. Národní galerie v Praze – Václav Hollar a Evropa mezi životem a zmarem
2. Národní muzeum – ČMH – Zachráněné poklady paní hudby
3. Galerie moderního umění v Roudnici n. Labem – Jiří Šindler – Od písma k obrazu
4. Muzeum hlavního města Prahy – Starou Prahou Václava Jansy
5. Muzeum hlavního města Prahy – Pražské kavárny a jejich svět
6. Muzeum města Brna – Jan Vaněk (1891–1962). Civilizované bydlení pro každého
7. Prachatické muzeum – "Je jaká je" - Žena a její svět
8. Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze – Biedermeier: umění a kultura v českých zemích 1814-1848
9. Muzeum Velké Meziříčí – Ve znamení sedmi per
10. Galerie výtvarného umění v Hodoníně – Franta Úprka 1868–1929 Sochařský obraz domova
11. Masarykovo muzeum v Hodoníně – Velkomoravské Mikulčice – Druhý kostel a sakrální architektura knížecího hradu
12. Krajské muzeum Karlovarského kraje, p. o. – Velká válka aneb konec zlatého věku 1914–1918
13. Vlastivědné muzeum v Olomouci – Zelené perly / Historické zahrady a parky Olomouckého kraje
14. Moravské zemské muzeum – Léta zkázy a naděje 1914–1918
15. Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích – Šumava Karla Klostermanna – Příběh šumavské podmalby

Profesionální osvětlování

URBI Slaný

Tel.: +420 312 520 621

e-mail.: info@urbislany.cz

www.urbislany.cz

www.erco.com

Dovozce ERCO Leuchten GmbH

ERCO